

A Keleten égő tűz lángba boríthatja az egész világot

**A Népszövetség alszik, Keleten gyilkos harc folyik
A délamerikai háboruban németek harcolnak németek ellen**

London, január 9. Amíg a Népszövetség teljes lelki nyugalommal alussza téli álmát és azok a népek, amelyek a szövetségbe képviselőket küldtek, nyugtalanul várják kívánságait és reménysegeit teljesüléséért, az alatt az egész világot az újév első napjaiban borzalmas háború tört ki, amelynek jelentőségét most még talán nem is lehet egész pontosan lemérni. A nemrég alakult új állam: Mandzsukuo körül e pillanatban még nagy keresztretjvényfejtés folyik. Egy ideig arról volt szó, hogy Szovjetország minden körülmények között tiszta tába akar jönni japán szomszédjával és arra is hajlandó, hogy elismerje a mandzsu köztársaságot, csak azért, hogy megszabaduljon az állandó japán veszélytől. Még tartottak az erre vonatkozó megbeszélések, amikor a világpolitika nagy meglepetésre hirtelen helyreállt a diplomáciai viszony Oroszország és Kína között. Ez a közeledés két ségkivül az orosz-japán viszony kárára történt. Az Oroszország-Kína-Japánból álló nagy keleti háromszög rejtélye ezáltal semmivel sem lett világosabb.

Kétségtelen ugyanis az is, hogy Moszkva és Tokió között mindemellett folyamatosan bizonyos politikai megbeszélések, mert hiszen elképzelhetetlen, hogy ilyesmik nélkül Japán tekintet nélkül hatalmas szomszédjára megkezdte volna a maga elé tűzött nagy cél második részének megvalósítását az ázsiai kontinensen. A nagy cél második része nem egyéb, mint belső Mongólia bevonása a japán érdekszférába. Tokióban az a fel fogás alakult ki, hogy Mandzsukuo máris Japán egy részének lehet tekinteni, bármit is határoz a Népszövetség, bármit is határoznak a nagyhatalmak, akiknek a mai helyzetben kisebb gondjuk is nagyobb annál minthogy beleavatkozzanak a távolkeletre nagy színjátékába, Mandzsukuo ezeket szerint a japánok számára elintézett ügy.

Alig, hogy ez az új állam megalakult, máris felmerült a kérdés, hogy vajjon a Jehol nevű tartomány Mandzsuriá, hoz tartozik-e amint azt japán részről állították vagy pedig Belsőmongólia egy részét alkotja, amint azt a kínai fél állította. Ez a probléma volt az új konfliktus magja a mandzsuriai eset után és csakhamar a legnagyobb jelentőségre emelkedett. Kína politikai, kulturális, etnográfiai érvekre támaszkodva kínainak nyilvánította a szóbanforgó tartományt, viszont Japán Mandzsuriát elfoglalásával egyidejűen térképet hozott förgalomba, amelyeken Mandzsuriát és Kína határa a Jehol tartomány déli határán vonul el. Így nyilvánvalóvá vált, hogy Japán előbb-utóbb Kínának ezt a részét is magának követeli azon a címen, hogy az Mandzsuriához tartozik.

Tokiói hivatalos jelentés szerint a kínaiak megölték négy japánt és az adott okot a háború kitörésére, a kínaiak viszont azt állítják, hogy a japánok vontak be először Sang-Hai-Kvanba.

Ezzel azután meg is kezdődött a távolkelet tragédiájának második felvonása. Tokióban a napokban megalakult a Mandzsuriát és Mongólia tanulmányozására alakult intézet, amely minden esetre jól jellemzi Japán céljait. A japán-kínai háború kitörésével beláthatatlan veszedelmek fenyegetik az egész világot, mert hiszen minden attól függ, hogy Oroszország és a többi nagyhatalom jó arcot vág-e a csunya játékhoz, vagy pedig beleavatkoznak az ázsiai konfliktusba, ami azután újból lángba boríthatja a világot.

Ugyancsak a Népszövetség téli álmának ideje alatt folyik vígan a délamerikai háború. Már esztendő óta tart a vizzálykodás Bolívia és Paragvay között a Chaco területért, amely végre nyílt háborúságban tört ki. Őserdőkben folyik ez az arc, amelyet mindkét oldalról nagy kegyetlenséggel és elkésredéssel folytatnak. A pápa közbenjárására, a hadviselő felek karácsony ünnepén huszonnégy óras fegyverszünetet tartottak, de a fegyverszünet lejártá után rögtön megkezdődött a harc és Bahia Negra telpet bombákkal pusztították el karácsony másnapján.

Olyan nagy az elkésredés, hogy még az asszonyok is harcolnak és a külföldi kolonistákat is kényszerítik arra, hogy

a délamerikaiak véres leszámolásában résztvegyenek. Miután ugy Paragvayban, mint Bolíviában nagyon sok német gyarmatos van, a két ellenséges hadseregben németek harcolnak a németek ellen és ami különösen tragikussá teszi a németeknek a sorsát, legtöbbször olyan ember, aki résztvevett a világháborúban és így a hajdani bajtársak most egymást kénytelenek pusztítani.

A paraguayi németek a német birodalmi kormányhoz táviratot intéztek,

amelyben azt kérték, hogy a német kormány tiltsa meg Kundt német tábornokot, hogy a bolíviai csapatok parancsnokságát átvegye, mert ez csak meghosszabbítaná a háborút és ellenszenvet teremtene a németek ellen. A bolíviai újságok azonban Kundt tábornokot, mint „a haza megmentőjét” ünneplik és abban bizakodnak hogy a tábornok, aki megszerezte a bolíviai állampolgárságot, rövid idő alatt teljesen legyőzi a gyűlölt paraguayi hadsereget.

A háboruskodás, amelyet járhatatlan vidéken folytat a két hadsereg, mindkét állam anyagi teherbírását annyira túlhaladja, hogy mire a háborúnak vége lesz, mind a két délamerikai állam teljesen tönkre jut. Ezt mindkét oldalon tudják, de a gyűlölet olyan erős a szomszéd országok népeiben, hogy gondolkodás nélkül rohannak a veszítőkbe.

Mussolini utolsó kívánsága

A Duce nem hagy végrendeletet, azt akarja, hogy övéi mellé temessék el és bizik lelkiének halhatatlanságában

Róma, január 9. Pár nappal ezelőtt érdekes könyv hagyta el a sajtót. A könyvet Mussolini írta és azt teljes egészében elhalt fivére, Arnaldo emlékének szenteli. Az olasz miniszterelnök ebben a könyvben utolsó kívánságát is ismerteti. Mussolini a következőket mondja:

„Én nem hagyok semmiféle végrendeletet, sem szellemi, sem politikait, sem olyant, amely a vagyonomra vonatkozik. Épen ezért senkinek nem kell fárastania magát, hogy végrendeletemet megkeresse. Csak egy kívánságom van: hogy

enyém mellé temessenek, születési helyem temetőjében. Természetesen boldogság volna részemről, ha azt hinném, hogy halálom után békében hagynak. Az olyan emberek sírjai körül, akik olyan átalakulások élén állottak, amelyeket forradalmaknak neveznek, nem létezhet béké. De mindaz, ami beteljesedett, nem fojtható el és a szellemem, az anyagtól elszabadult, a rövid földi pályafutás után halhatatlan és végtelen életet fog élni Istenben.”

Manoilescu „forradalommentes” fasizmusa

Románia volt kereskedelmi ügyi minisztere brosurában ismerteti, hogyan akarja megvalósítani a romániai fasizmust. Korporációkban dolgozó egyetlen kaszárnya lenne az ország... ha Manoilescu utópiaja valóra válna

Bucuresti Bukarest, január 9. Manoilescu Mihály, Románia legkalandosabb multu politikusa újra hallat magáról. „Korporatív program” címen tanulmányt adott ki, melyben legújabb fasizista programjának határozott formát igyekszik adni. Szerinte a politikai pártok — melyek egyikének-másikának különben Manoilescu is tevékeny tagja volt — a maguk önző versengésével teljesen dezorganizálták a belső termelést és így egyedüli felelősei az ország ellenálló képességében végbement végzetes legyengülésnek. A régi politikai versengés, ami Romániában nem pártok és elvek, hanem egyéni erkölcsi és anyagi karrier kérdése körül folyik, nem alkalmas arra, hogy az országot talpraállítsa. Ezt Manoilescu szerint csak a fasizmus képes elvégezni, illetve csak Manoilescu a fasizmusát.

Manoilescu — ezt még ellenségei sem vitatják el tőle — tehetséges politikus akinek korporatív programja, a romániai viszonyokra huzott fasizmusa sok érdekes megállapítást tartalmaz. Szerinte

a romániai fasizmust semmiesetre sem kell forradalomnak megelőznie, mint Olaszországban történt.

A demokrácia bevezetését sem kellett sehol sem a francia forradalom mintájára végbe ment forradalomnak megelőznie. Manoilescu szerint a korporatív államot fokozatos átszervezéssel kell megvalósítani.

Ilyen átszervezéshez elég az, ha az alkotmányt módosítják. (Ez Manoilescu szerint nem forradalmi lépés).

Azonkívül meg kell valósítani a kényszerszindikátusokat. Ugyancsak kényszerszindikátusba kell tömöríteni a termelőket és a szövetségeket szélesebb alapokra fektetni.

A korporatív átszervezés tehát tele van csupa olyan kényszerintézkedéssel, amik alapjában támadják meg a magángazdálkodás elvét. Még a termelő sem kivétel ebben. Az a termelő, aki hez Oroszországban is csak a legnagyobb óvatossággal nyultak

Manoilescu államkapitalizmusában a termelő kényszerszindikátusba kerül.

Mindez, hangsúlyozza a brosur, keresztül vihető forradalom nélkül.

Dolgozó kaszátok De lássuk mit akar Manoilescu korporatív reformjaival. A következőket akarja:

Az új rendszer megoldaná az összes gazdasági társadalmi problémákat, melyek megoldására a jelenlegi kormány forma képtelen.

Előkészítené az utat az új gazdasági és társadalmi keretek felé, amelyben a termelési anarchia nem veszélyeztetné a kollektívum érdekeit.

Manoilescu tervének első fázisában még meghagyná a kapitalista magánvállalatokat és szövetségeket, de végeredményben a teljes államkapitalizmust valósítaná meg.

Ami ebben az államban az egyén helyzetét illeti, az új rend nem fogja ma-

A szilágysági „Mera” autobusz-vállalat

1932 január 5-től

mindennap kétszer indít járatot az eddigi egy járat helyett

Cluj—Huedin—Clucea—Simleul Silvaniei—Zălau között,

I. járat indul Clujról 8.30 órakor, érkezik Szilágysomlyóra 12.30 és Zilahra 13.30 órakor. Tasnádra 15.15, Nagyváradra 16.15 órakor.

II. járat indul Clujról 15.45 órakor, érkezik Szilágysomlyóra 19.35 és Zilahra 20 órakor.

Kényelmes utazás. Pontos közlekedés. Fűtött új kocsikkal. Indulás Clujról a főposta melletti autobusz állomástól.

Select Muzgó

Szardán, január 11-én
a szezon legnagyobb meglepetése

Greta Garbo

minden felülmuló alakításával

Mata Hari

Főszerepekben:

Greta Garbo

mint hindu táncosnő

Ramon Novarro

mint orosz kapitány

Lionel Barrymore

mint francia hadbíró

Lewis Stone

mint katonai ügyész

gáévá tenni az eddigi egységes polgári meghatározást. A korporatív államban az egyén jogi helyzetét a közösségen belül kifejtett teljesítmény határozza meg.

Valami zavaros munkakaszt elmélet ez, ahol természetesen szabadon érvényesülhetnek a faji és nemzeti meghatározások.

Az állami szervezet alapjait az úgy nevezett korporációk fogják képezni. Korporáció az azonos munkát végző és azonos hivatást teljesítő polgárok egyesülete lesz. Az ország nyolc szak- és egy választó testületből áll. Lesz három mezőgazdasági, hét iparos és kereskedő és egy szabadfoglalkozási korporáció.

A korporációk gazdasági, társadalmi és politikai hivatást töltenek be. A gazdasági cél: megszervezni a termelés egyességét. A társadalmi cél: megoldani a munkaadók és a munkások közötti ellentéteket. A politikai cél: állandó jellegű politikai rezsim bevezetése.

A korporatív állam tartományokra oszlik. Erdély, Bánát, Bukovina, Moldóva, Dobruzsza, Munténia. A kormány parlamentje a korporatív tartományi gyűlés lesz. A korporatív nemzetgyűlésnek háromszáz választott és harminek nevezett tagja van. A képviselőket a korporációk választják.

A miniszterelnököt az uralkodó nevezi ki. (Természetesen Manoilescu személyében). A minisztereket meg a miniszterelnök terjeszti elő kinevezésre.

Amint látjuk, tehát, Manoilescu miután szeliden elveti a forradalom eszméjét, forradalom mentesen egyszerűen eltörölné a polgári társadalmat. Ehelyett az országot munka kaszátokba osztaná melyekben a teljesítmény nem azomatikusán hozná meg az egyénre az érvényesülés gyümölcsét, hanem a korporációk vezetőinek megítélése alapján.

Szabad tere lenne az egyén mindennapi lélegzétvételeig benyulni a korporációk tagjainak életébe, tehát egy olyan diktatúrát megvalósítani aminél kegyetlenebb, féltelenebb nem is szülehetett volna még gondolatát sem másnál, mint a tehetséges és az érvényesülés lehetőségétől fiatal korában tevékenységének teljében elűtött és bizonyára nagyon nagyon elkésredett Manoilescu nál.

Szerencse mindnyájunkra, de Manoilescura is hogy korporatív államát nem csak gazdasági lehetőségei miatt sem tudja megvalósítani, hanem, mert a romániai kapitalizmus még elég erős arra, hogy Manoilescu terve akár tehetséges utópianak is tessen.

Ujdonság! Ujdonság!
JOSEPH ROTH

HIOB

c. regénye.

Ara 84 lej

Heine óta még egyetlen író sem dolgozott fel zsidó tárgyat olyan ragyogó és emelkedett nyelven, olyan feledhetetlenül megkapó szépeképekben, az élmény akkora tűzéval és mélységével, mint Joseph Roth „HioB” c. regényében. Kapható az Új Kelet könyvostályában az összeg és portóköltség előzetes beküldése mellett (bélyegben is) vagy utánvétellel.

Au

Megtö
Antiszen

Hiába újabb huszár csatlós szellemi é tathatatlanság kicsiny o denekelőt nyelvi előt lalkoznak gel függő Pápen sz akkor De vumból s egy fő zonytalan nul nyug külni. Ha dult a m örökéből. bőrén tar lás néps- egy az szomszéd alkuvást ellenzéki séget. Es trák szó és éppen don nyu ietelőség főlényül metek e állandó gyökeres pestist” nációk m nációk pe függésén san létő szágban szerenes ket ostr penségg tatlanul zisztené antiszen gezte.

Mind tak Aus tásán. I lása. A is megít Hitler ség nél voksaít likus or megéret áll meg letében majd r — jöle ben. K kulturá egyik schenfa ismert Nemré röpirat a Hitler ne szól ben.

A n hazugságára elbődü szgye gye a zeitun eikkir ják az kórház vonat lefény kil el ványt is. In tán B ellen ból a és rá magá alatt a zsid pókép

Ausztriában is bealkonyodott Hitler pártjának

Megtört a náci rohama a katolikusok ellenállásán és a munkássajtó sorozatos leleplezésein. Antiszemitavezér, aki a Rothschild-kórházból irrogja zsidógyalázó cikkeit. Eladó a Wiener Journal. Széjbomlott a Deutsche Studentschaft

— Bécsi munkatársunktól —

Bécs, január hó

Hiába a lausannei jegyzőkönyv, mely újabb husz esztendőre gátat emel Ausztriában a náci eszaki vágyának, — a német szellemi és politikai áramlatok feltartóztatatlanságát keresztkasul járják ezt a kicsiny országot, tömegei, újságjai mindenekelőtt, még a saját országuk eseményei előtt is, a német eseményekkel foglalkoznak és Ausztria politikája éppenséggel függvénye a német politikának. Ha Pápa szükségrendeletekkel kormányoz, akkor Dollfuss is kikaparja az archívumból a Kriegermächtegesetz-et, s egy főnyi többségének parlamenti bizonytalanságából a rendeletek aránytalanul nyugalmasabb révébe próbál menekülni. Ha a német szocializmus kiábrándult a minap elhunyt Bernstein szellemi örökéből, ha a saját, nagyönis urivá vált bőrén tapasztalta a koalíciók és a tolerálás népszerűség- és erőfeszítő hatását, úgy az osztrák testvérszervezet tanult a szomszédja kárából és rendületlenül, megalkuvást nem ismerően, kérelmetlenül ellenzéki, mert csak ez biztosítja népszerűségét. És arra a jégre sem téved az osztrák szocialdemokrácia, hogy fumiálja és éppen semmibevevése által ostoba módon nyugodt szervezkedési és fejlődési lehetőségeket juttassa a náciakat, ahogy főlényük tudatában ezt nagybotorul a németek eszelekedték. Az osztrák munkások állandóan offenzívában vannak és meggyökerében ki akarják irtani a „barna pestist”, ahogy egyenruhájuk színéről a náci mozgalom elnevezte. Az osztrák náci pedig — ime a két ország összefüggésének újabb bizonyossága — alaposan letörték, amióta Hitler Németországban eszerbenhagyta példátlanul nagy szerenéséje. Karrierjük, mely már az egeket ostromolta, megakadt, sőt a párt éppenséggel lejtőre került és feltartóztatatlanságát iramlík a megérdemelt zugezisztencia felé, amelyben eddig minden antiszemitapárt Stöckertől Istócziig, végezte.

Katolikus front a náci ellen

Mindenesetre speciális okok is munkáltak Ausztriában a nácirohám megakasztásán. Elsősorban a katolikusok ellenállása. A katolikus tábor Németországban is megingathatatlan védőfalnak bizonyult a Hitler-áradattal szemben. A legnagyobb Hitler-diadalok idején is minden veszteség nélkül egybetartotta a centrum az ő voksait. Ausztria meg éppenséggel katolikus ország, s mert a klérus jó szímmal megérezte, hogy a náci demagógia nem áll meg a zsidóknál, hanem önméretű örlében, votáni ficánkodásai közepette majd rövidesen az egyháznak is támad, — jóelőre érvényesítette erejét vele szemben. Külön speciális ebben a harcban a kulturált ifjú katolikuság, melynek egyik irodalmi fegyverét, a Der Zwischenfall Hitler című könyvet részletesen ismertették annak idején az Uj Keletben. Nemrégiben pedig egy Nazi-Spiegel című röpirattal remekelt ez a tábor, nincsen a Hitlerizmus ellen felhozható érv, mely ne szólalna meg ebben a pompás könyvben.

Náci, szocialdemokrata és zsidók

A munkássajtó viszont a náci agitáció hazugságaira, harcosainak egyéni romlott ságára világít rá állandóan. Ha a Dözt elbődül, hogy a keresztény árja népnek szégyene, hogy zsidó orvosokhoz kell vigye a börtét, ha beteg. Akkor a Arbeiterzeitung másnapra fakszimilében hozza a cikkirő „Gausaf” — Frauenfeldnek hívják az ípsét — ápolási jegyét a Rothschild kórházból. És nehogy a kórház jellegére vonatkozólag félreértések merüljenek fel, lefényképezi a bejáratából az Asré mázskil el dol, én dol éle chole felírása márványtáblát, sőt a betegszoba mezuzáját is. Ime, ilyen vezérek van, hirdetik aztán Bécs utcáin a plakátok a zsidó orvos ellen prédikál, jómaga azonban önszántából a Rothschild kórház zsidó orvosaitól és ráadásul zsidó fogorvossal kezelteti magát, s míg a rabbinátus felügyelete alatt készülő kóser konyha falait rágja a zsidó fogorvos által megigazitott harapóképessé tett fogazatával, míg ricsereket,

meg kuglit fal, — zsidógyalázó cikkeket firkál.

A karácsonyi vásár előtt ezrével röpöködtek Bécsben a náci-cédulák: Ne vidd a zsidó boltoshoz a pénzed! Viszont a munkássajtó okmányokkal bizonyította rá a náci vezérekre, hogy zsidó biztosító intézetnél asszekuráják be a drága életüket, hogy zsidó cégek alkalmazottai voltak és sikkasztások bűnével terhelten távoztak, illetve rugattak ki tőlük, hogy megfelelő számú obolusok ellenében zsidók cégeit ajánlják bevásárlás céljából, sőt, ha a pártkassza nyer rajta, Németországba kiutasított zsidókat pártfogolnak miniszterségbe felvergődött elvtársaiknál.

Az ugynevezett aranyvasárnapon a Gerngross áruház ellen elkövetett könnyűgáz támadásukkal pedig magukra haragították a náci Bécs ugynevezett liberális és ugynevezett „zsidó” polgári sajtóját is, amely addig meglehetősen szörmenében bánt a náciakkal, mert kitünő ellenérget látott e mozgalomban a Bécsben mindenható szocializmussal szemben. Most, hogy kiderült a náciokról, hogy nép szerűség hajhászatból antikapitalisztikus eszelekedetekre is ragadtatják magukat néha, — egyszeriben oda a barátság és még a Lippovitz Jakab Neues Wiener Journalja is kemény szavakkal róttá meg a karácsonyi békét megzavaró náciakat, a kikkel eddig közeli barátságot tartott.

Más lapra tartozik, de hadd mondjuk el közbevetőleg, hogy Bécsnek ez a nagyon kapós és a külföldön is nagy példányzámban fogyó, örökös pletykálkodó s minden szencácóban kanál újságja eladó. Öles hirdetések jelentek meg a mi-

nap a berlini és a frankfurti nagy lapokban, melyek egy évi 20 millió lejt jövedelmező — a komoly érdeklődőknek jogukban áll szakértőkkel megvizsgáltatni ezt az adatot — nagy újság eladó voltát kiáltották világra. A nagy titkot, hogy melyik ez a nevére erősen l-plezgető újság s hogy Lippovitz voltaképpen milyen árról álmodozik, mégis kisütötte a százcápu munkássajtó. És az is kiderült, hogy a gyermektelen Lippovitz házaspár öregségére 2 millió dollárral szeretne nyugalomba vonulni. Eddig azonban nincs hír róla, hogy vevő is akadt volna. A politikai pártoknak nem telik ilyen luxusra és a vállalkozási kedv is kicsiny ezidőszert ahhoz, hogy ekkora tökétfektesen egy újságvállalatba. A Neues Wiener Journal tehát egyelőre csak eladó, de még nincsen eladva.

Az egyetemen megint vér folyt

A náciakat és egyáltalán a klerikális frontot az egyetemen, a reakció várában is súlyos vereség érte. Addig-addig verkedtek a rektor védőszárnyai alatt a Deutsche Studentschaft vezetési, míg a végén egymásnak estek és aszerint, hogy náci vagy keresztényszocialisták voltak, két ellenséges pártra bomolva, alaposan helybenhagyták egymást. Az egyetemen megint vér folyt, megint lasszó csavartott diáktorokra, de ezáltal kivételesen nem zsidók voltak az áldozatok. Ennek következtében az egyetem vezetősége nagyon komolyan veszi az esetet, már csak azért is, mert a híres-neves Studentenordnung alapja épp a Deutsche Studentschaft egysége lett volna. Ennek az egy-

Szinkör Mozgó

Csütörtökön:

ORLOV

A főszerepekben:

Liane Haid és Ivan Petrovich

ségnek most egyelőre vége és ezzel megvalósíthatatlanná vált a speciálisan bécsi agyrem, a diákoknak nemzeti hovatarozóság szerinti csoportosítása, mert hiszen a szocialista pártállású diákokról nem is szólva, akiket minoritásként a német diákság soraiba akart belekényszeríteni a terv, a két reakcionárius csoport sem fér meg egy gyékényen egymás mellett. Az új szemeszterre védőgárdát akar szervezni a rektor és pedig az általa személyesen ismert és megbízhatóknak tartott diákok soraiból, hogy velük biztosítsa az egyetem rendjét. A terv nem nagyon tetszős. Mert akit a rektor megbízhatónak tart, az bizonyára a tegnapi egyetemi rablólivág betyárjai közül került ki. És rendfenntartói, hogy ne mondjam pa-durai beosztása csak arra lesz jó, hogy sérthetlenséget biztosítson a maga számára elvi ellenfeleivel szemben, akiket most a tulerő és az ortvámadások leple-nek előnyeinek kívül, mint a rektori gárda különleges védelmet élvező tagja, tehát újabb előnyökkel öveze és még nagyobb biztonságban, támadhatna.

Amíg az egyetem, az autonómia örve alatt, kivonja magát a rendfenntartás általános közegeinek beavatkozása alól, a tudomány vára helyett mindéig az antiszemitizmus fókuszja lesz, ahol a diákok és a professzorok egyképpen azon munkálnak, hogy minél szűkebb lehetőségek közé szorítsák a zsidók kényelmetlen tudományos konkurenciáját. (g. s.)

Auboin legujabb jelentése a pénzügyi helyzet lényeges javulásáról számol be

Auboin meg van elégedve az inkasszóval, de kifogásolja az adófizetőknek adott engedményeket és az adóleszállításokat

Bucuresti-Bukarest, január 9. (Az Uj Kelet tud.) A kormány a pénzügyi reorganizálás ügyében nyilvánított optimizmusát Auboin külföldi szakértő is osztja. A pénzügyi szakértő újabb jelentést fogalmazott meg, amelyet a népszövetséghez terjeszt be és ebben ismerteti romániai tapasztalatait. Auboin jelentésben megállapítja, hogy az elmúlt év utolsó három hónapjában az összes adók inkasszója szaporodott, míg más természetű jövedelmeknél, mint például a vámoknál is az 1932-es jövedelmek meghaladják az 1931-es év inkasszóját.

Ezért a halaszthatatlan fizetéseket rendkívüli jövedelmek igénybevétele nélkül fedezni lehetett, sőt a francia piacon felvett előlegből 100 millió frankot lehetett visszafizetni és a svájci kölcsönre is 50 millió lejt törlesztett az állam. Ezeknek a kifizetéseknek következtében a franciákkal való hitelműveleteket sikeresen lehetett folytatni, olyképen, hogy a kínés tár a függő kifizetésekre 800 millió lejlel rendelkezik. Végeredményben öröndetes tényként állapítja meg Auboin, hogy a külföldi kifizetések biztosítékául szolgáló 1 milliárd lejes rendelkezési alapot vissza lehetett állítani.

Ennek ellenére Auboin erős szavakkal ostromozza azokat az engedményeket, ame-

Ha gyomorsav-utengésben szenved, fűszeresétől kerjen kizárólag

Bikszádi vizet!

Hatásával meg 1-sz elégedve

Főlerakat:

Rosenbaum E. C. Reg. Ferd 129.

lyeket a pénzügyi kormány az adófizetőknek különböző címeken adott. Így az adó elengedést azoknak, akik hátralékaikat fizetik, a kincstári bonokat, amelyeket adófizetésre lehet felhasználni, az épületadó és szabadfoglalkozásúak adójának leszállítását, valamint a kisiparosoknak és forgalmi adó alól való mentesítést.

Másrésről azonban jó eredményeket vár a forgalmi adó reformjától, a petróleumilletményektől és azoktól az intézkedésektől, amelyeket a kormány tervbe-vett és rövidesen meg is valósít.

Ami a külföldi adósságokat illeti, Auboin annak a véleményének adott kifejezést, hogy az amortizáció felfüggesztése, ami az államnak 2400 millió évi megtakarítást jelent, jelentős módon közre fog működni az ország pénzügyi talpraállításában.

Ami a külföldi hitelezőkkel való meg egyvezést illeti, Auboinnek az a véleménye, hogy a megegyezés csak Romániának a Népszövetséggel való technikai együttműködése pillanatában lépjen érvénybe.

Stere professzor végleg visszavonul a politikától

Junian csoportjába olvadnak be a beszarábiai sterista szervezetek

Bucuresti-Bukarest, január 9. (Az Uj Kelet tud.) Stere professzor, aki a legutóbbi általános választásokon kibukott a parlamentből, elhatározta, hogy véglegesen visszavonul a politikai élettől és életének hátralévő részét memoárjai megírásának fogja szentelni. Általában csak irodalommal akar foglalkozni a professzor, akinek legutóbbi regénye, amely részben önéletrajz is, hatalmas sikert aratott.

Sterét, mint ismeretes, 1930-ban, egy a hadsereg és a nemzeti parasztpárti kormány közötti konfliktusból kifolyólag elejtette a nemzeti parasztpárt. A tragikus sorsu, hanyatott életű és egy hazaárulási vád miatt éveken át üldözött professzor beszarábiai műveire támaszkodva a nemzeti parasztpártból való kényszerű kiválása után megalakította a radikális parasztpártot. Most, hogy Stere vissza akar vonulni a politikától szeretné hivatni is, akik életének egy nehéz pillanatában szolidaritást vállaltak vele, egy bizonyos politikai platformon elhelyezkedve látni. Stere úgy találta, hogy az ő taranista felfo-

gásához Junian csoportja áll a legközelebb, miért is többször és hosszasan tárgyalt a volt igazságügyminiszterrel hivveinek a Junian-pártba való felvételét illetően. Junian kérte a professzort, hogy maradjon meg továbbra is az aktív politikában, ezt azonban Stere elhárította magától, mondván, hogy egy egész életen át folytatott harcában megtette kötelességét az eszmékkel szemben, amelyeket szolgált.

A közeli hetekben már össze is hívják Kisenevbe a beszarábiai sterista szervezetek vezetőit, akik előtt a professzor elmondja politikai hatyudalát, majd Juniant fogják a párt vezérévé deklarálni.

Raktárunkon lévő zsidó tárgyú könyveket olcsón kiárusítjuk:

Max Nordau: dr. Kohn — — — 25 L.
Felix Weltsch: A zsidókérdés a modern eszmeáramlatok tükrében — — — — — 25 "
Solem Alejchem: Leégett nemesek — — — — — 10 "

„Tulságosan igaz, semhogy szép legyen“

— Bernard Shaw legújabb darabjának margójára —

Berlin, 1932 január

Bernard Shaw, a világháború angol szatirikus noha közelebb van már századik születésnapjához, mint az ötvenedikhez, még ma is fölényesen viszi el a pálmát összes szakmabeli kollégái előtt. Azok előtt is, akik még innen vannak az ötvenen.

„Tulságosan igaz semhogy szép legyen“ — ez a címe Shaw új darabjának amelyet estéről-estére zsúfoló házak mellett játszanak az egyik nagy berlini színházban.

Mielőtt e darabról beszámolunk, megragadjuk az alkalmat arra, hogy a méregbe mártott tollu öreg tételeit egy sokkal fiatalabb szerző esetével támogassuk.

Tulságosan igaz

Az eset ugyancsak Berlinben történt. Idő ma. Berlinnek van két tucat nagy színháza. Azok mindenikében nagyobbára játszanak. Kapkodva játszanak, mert nem akad megfelelő darab. A nagy többség csapni való szemét. A szindirektorok futnak a jó darabok után. Csak hogy melyik az a jó darab, ami a közönségnek tetszik? Hiszen vannak, vannak ilyen darabok is. de azokat a direktorok nem merik előadni. Mert ma mindenkit az érdekel, hogy milyen lesz az ő sorsa. A nagy többség már nem arra kíváncsi, hogy a szerelmi három-négy, vagy ötszöveg a szerző hogyan oldja meg. Mert ahol kilenc millió ember kínlódik a munkanélküliség rémével s egy esoméllió millió közel áll a munkanélküliséghez, ott a szerelmi szöveggel való bibelődés nem tartozik az elsőrangú életszükségletek közé. Az embereket a politika érdekli. Az a politika, amelyik az ő sorsukat intézi. Arra kíváncsiak, hogy mi lesz a gazdasági válsággal és mi lesz velük? Ez pedig szociális kérdés, amit Németországban szintén nehéz nyílt kézzel megérinteni. Pedig ez kell. Ez az a cikk, mely a színpadon fogyna. De ezt az igazgatók, a hatalmon ülők urak és tábornokok miatt nem merik. Akadt egy fiatal, igen tehetséges magyar szerző, névszerint Hágy Gyula, aki irt egy szép darabot, ami ügyesen politikáról beszélt, még pedig szociális politikáról. Németország urai szemétnyíthattak volna, ha akartak volna felelő. Mert a darab úgy van megcsinálva, mint egy szociális tanító mese, amely nem ma játszódik, hanem a középkor végén. Szerpel benne egy királyt akit Zsigmondnak hívnak és nem Vilmosnak. Szerepel benne katonák, nagy katonák, akik nem Schleicherek s Papennek, hanem Hunyadinak és Czilleinek hívnak. Szerepel benne egy forradalmár, akit nem Engelsnek, hanem Husz Jánosnak neveznek és szerepel benne a ma is élő katolikus egyház, ugyanezen a néven. Amit a szerző azért sem változtathatott meg, mert történelmi darabot irt, aminek a valószínűségéhez nemcsak azért kellett ragaszkodnia, hogy Schleichert öccselénciája személyét kímélje, hanem azért is, mert a középkor mozgalmaiból a katolikus egyház még művészi erőszak árán sem távolítható el. Arról pedig szerző igazán nem tehet, hogy pont ebben az időben a katolikus egyháznak három pápája is volt, akikről éppen katolikus részről állapították meg, hogy nem egészen erkölcsös esz. Közökkel küzdöttek egymás ellen. És viszont a világi hatalmat hordó Zsigmond király ellen sem.

Semhogy szép legyen

A darabnak nagyon nagy volt a sikere. Mert megmutatta, hogy a szociális nyugtalanságot nem a lelkek és egyének rakoncátlanága hívja létre, hanem annak ma is és a múltban is gazdasági azaz anyagi okai vannak. Ezeket az anyagi okokat pedig szerző szélesen és igazában feltárta. Arról szerző újból nem tehet, hogy ezek az igazak olyan félelmetesek voltak, hogy az élő és szép ért kiáltó egyház, az élbe tartott tükörben igen rosszul nézett ki és csunyának találta magát. Ez eddig egy elvi álláspont lett volna. Talán nem is származik belőle nagyobb bonyodalom, mert a katolikus egyház Németországban nem többségi egyház, vezetői diplomaták, akik ha nekik jogosan tesznek szemre nézőségeket, nem kiáltanak mindjárt zsidóért. De nem így Hitler Adolf és

vezérkara. Az a Hitler Adolf, aki az egyházakban a „nép“ ellenségét látja, akitől éppen a katolikus egyház vonta meg papi támogatását, aki a harmadik birodalomban Votan vallását, azaz az ősgermániség pogány istenét akarja nép szerűsíteni, aki azonban most egy ki- esít a zavarosba markolt s a „megbántott“ pápaságnak lett fogadatlan prókátor, amin katolikus körök lepődtek meg legjobban. Azonnal csendőrért kiáltott, az „Angriff“ napokig zsidózt s felszólította a belügyminisztert, hogy a megbántott egyház, haza és császár nevében seperjék el az elvetemedett „magyar“ darabját a föld színéről. Miután pedig az államapparátus kissé zavarban volt a tisztán művészi jellegű dologgal szemben, nem is illetékes helyről kapta a felszólítást, nehezkésen mozgott az „Angriff“ estéről-estére bevezényelte a náciakat a színházba, ahol hatalmas jeleneteket rendeztek, amiből igen élénk ellenjelenetek keletkeztek a közönség részéről, akinek a darab tetszett s amit erős szimpátia tüntetéssel demonstráltak színészek és szerző mellett. Végül az Angrifft kiadta a jelszót, hogy a náciak ne szóval avatkozzanak bele, hanem lépjenek a tettek mezejére. Ettől a jó öreg Deutsches Theater úgy megijedt, hogy a náci ellenes polgárság legnagyobb meglepetésére levette a darabot a műsoráról. Így végeztek a nácionál szociálisták azzal a darabbal, amely a szociális nyugtalanságok okait

kereste. A náci nagy diadalnak könyvelik el fogyatkozó erők mellett a dolgot, viszont a haladó polgárság, máris szembeszáll és Hágy Gyula rendelkezésére új színházat bocsátott, ahol még igen érdekes fordulatok lehetnek ennek a korszerű színházeseeménynek.

Bernard Shaw

A nagy szerző meg fog bocsátani nekünk azért, hogy belőle indultunk ki és csak hozzá érkeztünk vissza. Ő ugyanis nem mond újabbat, mint amit számtalanszor elmondott! Legfőkébb újabb aktualitás ad alapot mondani a lójának, amit zseniális ügyességgel tálal. Mondhatnánk mérlegét vonja meg eddigi munkásságának és keserű, maró ítéletet mond önmaga felett. Egy nagyon tudatos szélhámós alakjában jelenik meg ezúttal, aki kijelenti magáról, hogy szélhámosságát nem a bűnözés sugálja. Hanem rég felismerte, hogy a vagyonegyenlőtlenség és a javak igazságtalan felosztása minden jobbszemű embert felhatalmaz arra, hogy olyan eszközökkel éljen, mint azok a nagy vagyonyűjtők, akiket a törvény véd. Neki csak arra kell vigyáznia hogy a törvények belső rugó rendszerét ismerje, hogy azok karmaiból meneküljön. A törvénynyújtotta igazságtalan rendszerről beszélve kerül szó terjedelmében a háborúra, azaz a törvényesen védtet gyilkosságok sorozatára, ami ellen teljes erejével tiltakozik. Ő természetesen nem tanácsolja általában a szélhámosságot, mint a válságból való kivétel utat. Hogy mit tanácsol? Itt ő maga is megakad és akkor mond ítéletet önmaga fölött. Azt mondja, hogy ő és az ő generációja, sajnos már csak prédikálni tud és idejét is prédikálással huzza. Huzza addig, amíg az ifjuság rá fog jönni arra, hogy mit tegyen és akkor rájuk úgy sem lesz több szükség.

Pap Gábor.

KÖZGAZDASÁG

A vasárnapi zárórát, az italmérés korlátozását, a kereskedők szövetkezetét, a telepadót és a cukor árát tárgyalta a kolozsvári fűszerkereskedők vasárnapi közgyűlése

Cluj-Kolozsvár, január 9. A kolozsvári Kereskedő Tanács (Sfatul Negustoresc) fűszer és vegyeskereskedő szakosztálya vasárnap délelőtt tíz órakor tartotta meg tisztújító közgyűlését. A közgyűlést Kőrösi Akos vezette, akinek vezetésével megejtett választás a következő tisztikart állította a fűszer és vegyesáru szakosztály élére: Elnök: Kőrösi Akos, alelnök: Sallak Dezső, Bucur Emil, és Kovács Dezső. Titkár: Czinezar Imre. Az ügyeket a tisztikarral egy harminctagú választmány fogja vezetni.

A fűszerkereskedők szövetkezte

A választás megejtése után a közgyűlés a kiskereskedők legfontosabb kérdéseit tárgyalta meg. Megtárgyalták a fűszer és vegyeskereskedelmét érdeklő legégetőbb kérdéseket. Remélik, hogy a gyűlésen hozott határozatokat és

a hatóság felé irányuló kívánásokat az illetékes helyen respektálni fogják, mert hiszen a kereskedők tömegének legjelentősebb szavazókat képviselik a fűszer és vegyeskereskedők.

Kőrösi Akos adta elő az összes kérdéseket. Mindenekelőtt a fűszerkereskedők szövetkezetének kérdését ismertette. Erről megemlékezett az Új Kelet még a mozgalom megindulása első perceiben. Mint Kőrösi Akos előadásából megállapíthatjuk, a mozgalom azóta nagyon szépen fejlődött. A vasárnapi közgyűlésen a jelenlevők között azonnal megindult a részvényjegyzés és

néhány perc alatt 500 újabb részvényt jegyeztek le.

Remélhető, hogy a szövetkezet terve meg fog valósulni. Már a legnagyobb német gyarmatárkereskedő cégek hozzájárulását sikerült megnyerni a tervezés, úgy hogy a szükséges tőke rendelkezésre fog állni, eltekintve attól, hogy a részvényesek tömege is biztosítja a szövetkezet ren tabilis fejlődését. A jelenlevők maguk is folytatni fogják a szövetkezet propagálását a távolmaradt szaktársak körében.

Azután az italméresi törvény legújabb rendelkezését a szesz kiadás korlátozását tárgyalta a közgyűlés. Ismeretes a Monopolnak az a minden tekintetben indokolatlan szigorú rendelkezése, hogy egy liter szesznel nagyobb mennyiséget egy személynek nem szabad kiadni. A rendelkezés már eddig is sok keserves percet szerzett a kereskedőknek. Teljesen érthetetlen, hogy akkor, amikor más Monopol cikkeket korlátlan mennyiségben lehet eladni,

miért kellett a szesz kiadását egy amugyis betarthatatlan rendelettel megnehezíteni.

A közönség

maga kijátzza a rendeletet, mert egy családból egy félórán belül ösz szeszasárolhatnak tizen tíz üveg szeszt, anélkül, hogy a kereskedő tudná, hogy kinek adta ki. A rendelet annál érthetlenebb és illogikusabb, mert

ugyanakkor a monopol valósággal hajszolja a kereskedőket arra, hogy minél több szeszt adjanak el.

A rendeletnek pozitív haszna eddig csak az volt, hogy

számos visszaélés történt a pénzügyi közegek részéről

s a kereskedőknek újabb végzálásban volt részük. Határozati javaslatot fogadtott el a közgyűlés, hogy a Sfatul Memorandumban forduljon a pénzügyminisztériumhoz és hasson oda, hogy a sérelmes rendeletet vonják vissza.

Ugyancsak akciót indítványoztak és fogadtak el a telepadó kérdésében. Ma, amikor a kereskedők helyzete a legrosszabb minden társadalmi foglalkozás között, akkor is a kereskedő az egyedüli, aki telepadót fizet üzleti helyisége után. A kereskedők azt kérik, hogy a telepadót szüntessék meg, illetve minden kereskedelmi, ipari és intellektuális önálló foglalkozásra egyformán vessék ki a jövődelmi adó után fizetendő 1-2 százalékalapjában.

Dicséretreméltó momentuma volt a

gyűlésnek a munkanélküliség kérdésében elfoglalt álláspontja a kereskedőknek. Ismeretes, hogy a munkanélküli segélyezés adószereit fogja a kormány kivetni még pedig úgy, hogy az alkalmazottakat tartó kereskedők fizetnek a munkanélküli segélyt, illetve annak felét, míg a másik felét az alkalmazottak viselik. A közgyűlés elhatározta, hogy a kereskedők a százalékból kivett összeg

feléle kikerekítik és 50 és 100 lejeket fizetnek a munkanélküli segélyezésére.

Még azok a kereskedők is, akik alkalmazottat nem tartanak,

felajánlották, hogy 20 és 30 lejellel hozzájárulnak a munkanélküli segélyezéshez.

A kereskedőknek ez az áldozatkész gesztusa sokat jelent a munkanélküli segélyezés megrekedte ügyének.

A vasárnapi záróra

A közgyűlés azután a fűszer és kiskereskedők egy régi sérelmét tárgyalta le a vasárnapi záróra kérdésénél. A vasárnapi záróra ellen, illetve annak módosítása érdekében országos akció indult meg és a gyűlés ehhez az akcióhoz csatlakozott egyhangu határozattal. Nem igazságos az, hogy egy a mézárások, mint a bodegák, valamint a cukorkaüzletek, egy szóval ugyanazok a szakmák, amelyek a fűszer és vegyeskereskedőkkel azonos cikkeket árulnak vasárnap délelőtt nyitvatartanak és a fűszerkereskedők ugyanakkor kénytelenek bezárni.

Az országos akció azt célozza, hogy a zárórát a fűszerkereskedőkre függeszték fel vasárnap délelőtt tíz óráig és ugyanakkor rendeljék el a cukorkaüzletek, valamint a bodegáknak is vasárnap délelőtt tíz órán túl a kötelező zárórát.

Befejezésül a cukorkartell ellen történtek felszólalások. A cukor ára most ismét emelkedett, de a kereskedők elhatározták, hogy a közönség vásárlóképességét nem teszik újabb próbára és a details árát a cukornak nem fogják emelni, ellenben kérni fogják, hogy a cukor annagros árát maximálják le legalább annyira, hogy a kereskedő egy kiló cukor után legalább egy lejt keressen.

A gyűlés ezután végetért.

Convocare

Asociatia de Ajutorare a Studentilor Evrei din Transilvania cu sediul Cluj, va tine in Cluj, Str. N. Filipescu 6, etaj I. in ziua de 29 Ianuarie 1933 ora 10.30.

adunare generala ordinara

cu urmatoarea ordinile zi:
1. Referatul presedintelui.
2. Inaintarea si aprobarea bilantului din anul 1932.
3. Stabilirea bugetului pe anul 1933.
4. Alegerea consiliului de administratie a Comitetului de control si a comitetului onorifice de ajutorare.
5. Descarcarea Consiliului de administratie.
6. Eventuale propunerii.

Membrii asociatiei sunt rugati ase prezenta la adunarea de mai sus, care va avea loc si in acel caz, daca numarul celor prezenti va fi 25.
Cluj la 9 Ianuarie 1933.

Jambor Ferenc
Secretar general.

Kertész
Presedinte

NYILTÉR *)

Az Erdélyben és csatolt területen működő orth. főrabbiak következő figyelmeztetést bocsátották ki:

אהרה המורה!

היות שבעת האחרונה התנועה לחלק יצאה בכמה מהלות ארתודוכסית הפרד מהקהלה ולסד קהלה חדשה בשם „אקצידענטאל“ כפי הכנוי החדש שהחוק החדש לאמונות מכנה את הקהלות הנוצריה ומדיהים רבים מבני עמנו בארמם שהאסיר שאסרו רבותינו הנאונים ז״ע חל על השטטאס-קווא והנעלאגען הננו בזה להודיע לכל כי חומר האיסור שגורו רבותינו או על הנעלאגען חל בכל חוק וועו גם על קהלה אשר בשם החדש הניח חבונה ושחיטת השבויים שלהם כניס החשב וכל בר ישראל אשר יראה ד׳ נוגע בלכבו מחויב לפרוש מהם בכל ענינים דתיים כמו מקהלות שהטאס-קווא ונעלאגען בלי שום הפרש ביניהם והמסייע אותם הוא כסייע ידי עוברי עברה ולהשומעים יונעם ועליהם תבוא ברכה.

ועניניהם יונעם וועליהם תבוא ברכה.

קובעזענען אן אלאייראסן.
(E rovat alatt közölték nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.)

Itt cs

Cluj-Kol

tud.) Mind

a dohány

hogy az

riportot

egyike azo

még pénz

pézz és az

kifejezés

adják ki

nikotin irá

kiothataln

nyáján le

építettük i

szenvedély

dotunk le

hogy 1931

ember doh

hogy a jói

ket terme

tosnak abs

rüstü Már

amint a de

osztályvez

kek árusít

áru fogyot

lőnböző m

memük m

térés az e

Itt csak 17 százalékkal szállítottuk le az igényeket

Minden pang, minden üzletág halott, csak a dohányjövődékhez futnak be a milliók

Kolozsváron 1932-ben 81.730.295 lejt költöttek el cigarettára. Több mint kilencmillió lejt folyt be a repülőbélyegből

Cluj-Kolozsvár, január 9. (Az Uj Kelet tud.) Minden év januárjában felkeressük a dohányjövődék kolozsvári irodáját, hogy az elmúlt év dohányforgalmáról riportot írjunk. A Monopól irodája egyike azoknak a kevés helyeknek, ahol még pénz van. Ide cigarettáért folyik a pénz és az emberek, hogy ezzel a jassz kifejezéssel éljünk, még mindig szívesen adják ki „dohányukat” — dohánnyra. A nikotin iránt érzett szerelem általános és kiolthatatlan. Mert míg 1931 óta mindnyájan legalább 50—60 százalékkal leépítettük igényeinket, addig a dohányzás szenvedélyéről csak 17 százalékban mondtunk le. Ez azonban nem azt jelenti, hogy 1931 óta 17 százalékkal kevesebb ember dohányzik, hanem legfeljebb azt, hogy a jóillatu és halvány kék füstfelhőket termelő Specialitate helyett az illatosnak abszolút nem nevezhető és szürkefüstű Mărăsestire szállottunk le. Mert amint a dohányjövődék irodájában Tokay osztályvezető informált, a dohánytermékek árusításánál ugyanolyan mennyiségű áru fogyott el, mint 1931-ben, csak a különböző minőségű cigaretták és dohány-neműek megoszlásánál van lényeges eltérés az előző évvel szemben.

Cigaretta helyett dohnáy
Ez alatt az értendő, hogy a jobb minőségű cigarettákból kevesebb, a rosszabb minőségűekből pedig több fogy el. Az emberek érdeklődése főként a dohány felé irányult a cigaretta helyett és így például az azelőtt lenézett ugynevezett elsőosztályú dohányból fogy el a legnagyobb mennyiség. Sajnos, amióta a CAM-öt reorganizálták, azóta az egyes megyei dohányjövődék elosztóknál nem tartják nyilván az eladott dohányneműeket típusok szerint, csak az ármennyiség végösszegét tartják nyilván és közlik a nyilvánossággal.

A dohányjövődék három utolsó éve
Eszerint a dohányneműek statisztikája a következőképpen alakul:
1930-ban Kolozsváron dohány- és cigarettaneműkből a Monopólhoz 100,443,390 lejt folyt be.
Az utóbbi három évben ez volt a dohányjövődék maximális jövedelme, azóta az inkasszó fokozatosan csökkent. A rákövetkező évben, mely már a krízis borzalmaival indult, az emberek leszoktak a jó cigarettákról és rászoktak a kevésbé jóra. Ezt bizonyítja, hogy 1931-ben Kolozsvár városában már csak 94,818,996 lejt folyt be, ami a statisztika szerint 8 százalékos csökkentést jelent.

100.000 ember á 817,30 lejt
A csökkenés 1932-ben növekedett. Sok elsőosztályú dohánnyt adtak el a Specialitate és Bukarest helyett. December 21-ig ugyanis a dohányjövődék több mint 13 millió lejjel inkasszált kevesebbet, mint 1931-ben. A kolozsvári inkasszó végösszege ugyanis 1932-ben „csak” 81,730,294 lejt volt. Tudvalevő, hogy Kolozsváron 100,000 ember él és így pontos számítás szerint Kolozsváron minden úszult csecsemőre 817 lejt 30 bani esik, amely összeggel a mit sem tudó csecsemő

dohányos édesapja és fivére terhelt meg. Hiszen a 100,000 lélek közül aligha van 30,000 olyan korban levő ember, aki cigarettát vesz a szájába, mert a lakosságnak legalább 70 százaléka nő és gyermek.

A falvak cigarettafogyasztása növekszik
Amióta a Discomp igen leleményes hálozáttal a megye legutolsó kis községébe is elszállítja a cigarettát, a megye cigarettaforgalma rohamosan növekszik. A Discomp olyan községekbe is elviszi a cigarettát, ahol ezelőtt nem volt és a paraszt csak akkor juthatott cigarettához, ha az első nagyobb községbe eljuthatott. Így van az, hogy míg a városban a dohányfogyasztás csökken, addig a

megyében változatlan. Ott nincs visszaesés. A kolozsmegyei elosztónál az évi összjövődelem 1932-ben 125,106,805 lejt volt, amiből 81,730,294 lejt esik Kolozsvárra. A megyében magában tehát 43,376,511 lejt volt a dohányjövődék forgalma.

Hogy még szemléltetőbb módon mutassuk meg az utóbbi három év dohányneműjövődéki mérlegét, közöljük 1930—31—32. évek december hónapjainak statisztikáját:

1930 decemberében	8,572,760 lejt
1931 decemberében	7,821,162 lejt
1932 decemberében	7,061,396 lejt
A CAM összjövődelme	
A CAM jövedelmei természetesen nem	

szorítkoznak kizárólag a dohányneműekre. A kolozsmegyei fiók összebevételai a kártya, az okmány-, repülő és kenyérbélyeggel együtt a következőképpen fest:

Dohányjövődék	125,106.805 lejt
Cigarettaapír	188.260 lejt
Kártya (rómi is)	563.100 lejt
Okmányb. és váltó	29,713.050 lejt
Repülőbélyeg	9,496.270 lejt
Kenérbélyeg	6,167.600 lejt
Kulturális bélyeg	76.300 lejt
Ügyvédi bélyeg	371.505 lejt
Végösszegeben	173,686.385 lejt

A dohányneműeken kívüli érdekes jövedelmek a repülő- és kenyérbélyeg. Előbbinél az előző évekkel szemben lényeges visszaesést konstataált a CAM, a kenyérbélyeg összege nem változott. Szerencsére azonban az 1933-ban már nem fogja bevételi forrását képezni a CAM-nak. Ugyancsak erősen visszaesett az okmánybélyeg- és váltófogyasztás, ami újabb bizonyítéka a krízisnek.

Amennyire azonban a kolozsmegyei statisztikából megállapítani lehet, a CAM az országnak ma is egyik legjelentősebb bevételi forrása. Mintegy másfél-milliárdot az elmúlt évben is beinkasszált az állam a CAM-ból.
Nem minden üzem ilyen jövedelmező... (b.)

A spanyol kormány in contumaciam fog itélkezni Alfonz exkirály felett,

ha t z napon belül nem jelenik meg a nemzetgyűlés előtt

Madrid, január 9. A hivatalos lap felhívást intézett Alfonz exkirályhoz, a mely szerint tiz napon belül jelenjen meg a nemzetgyűlés külön bírósága előtt s adjon számot a diktatura alatti magatar-

tásáról. Ha Alfonz a felhívásnak nem tesz eleget, in contumaciam fogják elítélni. Ezzel kapcsolatban jelentik azt is, hogy a katonai börtönt, amelyben Sanjurjo tábornokot, az elmúlt évi monar-

kista puccskíséret szervezőjét fogva tartják, erős karhatalom veszi körül, mert a hatóságok attól tartanak, hogy a tábornokot hívei meg akarják szöktetni.

Ismét kigyulladt egy francia óceánjáró hajó

Sikerült a tüzet elfojtani. Az „Atlantique” roncsát sikerült lehorgonyozni a cherbourgi kikötőben. Megindult a vizsgálát

Párizs, január 9. Le Havre kikötői dokkjában a La France óceánjárón tűz támadt, amelyhez kivonultatták az egész kikötői tűzoltóságot. Az oltási munkálatok a tűz által keltett hatalmas hőségben nehezen folytak s a tűzoltók nem is igen tudták a tűz fészket megközelíteni s csak távolabbról oltották a tüzet. Két óras oltás után sikerült a tüzet elfojtani. Az elsőosztályú fedélzet és több luxuska-

bin berendezése elhamvadt. Emberéletben az eddigi jelentések szerint nem esett kár. Az Atlantic Cherbourgba bevontatott roncsának tüzeit teljesen eloltották. A hajótestből eddig 5 matróz megszennesedett holtteste került elő.
Egyidejű jelentés szerint az Atlantique roncsát lehorgonyozták a cherbourgi kikötőben. Szakértők szerint a gépek a tűzvész után is használható állapotban ma-

radtak meg.
Vizsgálat folyik a Le Havreban kigyulladt France 23 ezer 700 tonnás óceánjárón keletkezett tűz ügyében is. A France a Compagnie Generale Transatlantique hajója. Testvérhajói az Ile de France és a Paris. A hajó másfél évvel ezelőtt összeültözésnél súlyosan megrongálódott s Le Havreben javítás alatt állott.

Titulescu szenzációs nyilatkozatot tett a román-magyar közeledésről Budapesten

Egyetlen kívánságom, hogy a magyar-román barátságot megvalósítsuk

Budapest, január 9. Titulescu külügy miniszter, akít a kormányválság kibontakozására táviratilag hívtak Bukarestbe az elmúlt éjjel. Budapesten utazott keresztül. Titulescu az Orient-expresssen utazott és a vonatot váró magyar újságírók előtt nagyjelentőségű nyilatkozatot

kat tett. A hírlapírók természetesen a román kormányválságra vonatkozólag tettek fel kérdéseket a külügyminiszternek, aki azonban nem is érintette a romániai eseményeket hanem a román-magyar közeledésről tett nagyjelentőségű nyilatkozatot:

— A kormányválságról semmit nem tudok és így e pillanatban az nem is érdekel. Egyet azonban kijelenthetek önöknek: egyetlen kívánságom és ez őszinte dolog, hogy a sokat emlegetett magyar-román barátságot végül megvalósítsuk. Azt akarom, hogy ez a törekvésünk őszinte legyen és ne a szavakkal való dobálózás, nem az unostalan ismételt, állandó szölamok felrakoztatása. Hivatalos felelősségem teljes tudatában innen a pályaudvar peronjáról hívom fel a magyar illetékeseket, hogy üljönk végre a zöld asztal mellé és hártítsuk el a közeledés előző kat az akadályokat, amelyek a valóságban nem is léteznek.

Budapest politikai köreiből Titulescu nyilatkozatát a legnagyobb meglepetéssel vették tudomásul és a lapok igen nagyjelentőségű tényként korpolták. Kihangsúlyozták a lapok, hogy Titulescunak ez a nyilatkozata közvetlenül a Balkánkonferencia után hangzott el, ami annál nagyobb jelentőséggel bír, mert a kisantantnak ezek a tanácskozássai állítólag Magyarország felé irányultak.

HÍRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HÍRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

A „zsidó” Marx
Írta: Szabó Imre
A tartalomról: Rabbi Levy Marx családja — Marx Károly zsidó környezete — Marx és a Rotschildok — Bauer és Marx zsidóvitája.
A finom papirosra nyomott példányok **ára 30 lejt**
Az egyszerű kiadás ára: **15 lejt**
Megrendelhető bélyeg előzetes beküldése mellett is az Uj Kelet könyvszertályában Cluj, Str. Baron L. Pop. 10.

Nagy újévi vásár!
M. NEUMANN
ruhaáruházában CLUJ, Piata Unrei 14.
Sportruhák Téli kabátok
Bundák
Rendkívül olcsó árban!

Studentilor
Cluj.
lipescu 6.
1933 ora
Finara
bilantului
anul 1933.
administra
si a comi-
de admi.
gati ase
sus, care
ca numa-
Kertész
Presedinte
leten mü
figyel.
N
היות
בכמה
קהלה
שהתק
ומדיחם
רבתינו
הנעלה
האיסור
חוק ועו
הבונה
וכל בר
לפרוש
ששמו
המסייע
ולתשוע
ועו-
מ
vállal
sem a

Lezajlott az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Nagyintézőbizottságának nagyváradi ülése

Máramarosi címekkel erősítik meg az erdélyi kolóniát Pa. eszénában

Cluj-Kolozsvár, január 9. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap zajlott le Nagyváradon az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Nagyintézőbizottságának ülése. A konferencia igen izgalmas hangulatban folyt le. Az atmoszférát az ifjúság dikálja, amelynek hangjából az erdélyi cionista mozgalommal szembeni elégedettség és a Palesztina-centrikus munka prioritásának követelése csendült ki.

Narancs-cionizmus

A Nib gyűlését megelőzőleg szombat este nagyszabású bankett volt a Schwatz Menyhért-féle internátusban. A bankett keretében Vermes Ernő, a Szövetség elnöke palesztinai élményeiről és az épülő ország fejlődéséről tartott nagyhatású beszédet. Gelber dr. rámutatott arra, hogy az ország mai prosperitása a cionizmusnak egy újabb fajtáját termelte ki, az úgynevezett narancs-cionizmust, amely kizárólag a jól jövedelmező paradeszkekre van beállítva. Ez azonban veszedelmeket rejt magában és a mozgalom legfontosabb feladata ma a zsidó munka biztosítása Palesztinában. Nuszbaum Sámuel, a Zs. N. Sz. társelnöke szólalt fel ezután és ugyancsak az épülő ország gazdasági erősségét méltatta.

Bialik 60-ik születésnapja

A NIB ülést vasárnap reggel 9 óra körül nyitotta meg dr. Szege Ernő elnök Szívhez szóló meleg szavakban üdvözölte a delegátusokat és vázolta a NIB feladatát. Ezután Vermes Ernő, a Szövetség elnöke emelkedett szólásra és bejelentette, hogy ma ünnepli a Jisuv és az egész világ zsidósága Chajim Nachmann Bialik korunk legnagyobb héber költőjének hatvanadik születésnapját. Méltatja Bialik egyéniségét és élete nagy művét.

Ezután a Cur-Salom ügyével veszik kezdetét a NIB érdemleges tárgyalásai. A vita első szónoka dr. Halberg Gyula Beszterce aki nagy beszédben ismerteti a Cur-Salom ügyének jelenlegi állását, az eddig folytatott tárgyalásokat és élesen támadja a cionista exekutívét és a KKL vezetőinek magatartását a Cur-Salom érdekekkel szemben.

Kesztenbaum Miksa Nagyvárad a Cur-Salom-ügy sörgős rendezésének fontoságát hangsúlyozza, majd Szenes Henrik Arad szólal fel és a Cur-Salom jegyzők nevében kijelenti, hogy teljes mértékben, mindentől függetlenül támogatni akarják a Nemzeti Alapokat és eleget akarnak tenni minden cionista kötelezettségüknek. Eppen ezért 800 Cur-Salom jegyző nevében arra kéri a NIB-t hogy most, amikor döntés előtt áll ez az ügy, a Zs. N. Sz. ne tagadja meg támogatását és a KKL-pénzeket addig ne továbbítsák, amíg a Cur-Salom ügyét el nem rendezik.

Cur-Salom vitája

Fischer Lipót Kolozsvár, kifejté, hogy a KKL vezetői a zsidó nép és a zsidó országépítés egyetemes érdekei miatt nem támogatták a Cur-Salom érdekeit. A alapokat ezért elítélni nem lehet. Dr. Weisz Fülöp Kolozsvár megalapítja, hogy a Haifa Bay erdélyi pénzzel előlegezte Palesztina eme értékes földjének megvásárlását. A Zs. N. Sz. támogatja a Cur-Salomot, mert valóban érthető, hogy miért huzzák-halasztják az ügy rendezését az alapok vezetői, a támogatás előfeltétele azonban, hogy a Cur-Salom társaság fokozottabb mértékben teljesítse kötelezettségét az alapokkal szemben. Ezután dr. Gelber emelkedik szólásra. Súlyosan elítéli azt a hangot, amellyel a Cur-Salom érdekeinek képviselői az alapok vezetőit illetik. Ezeknek az embereknek történelmi érdemeik vannak és hatalmas áldozatokat hoztak népükért és a cionizmusért. A KKL-pénzek visszatartásával azonban a Cur-Salom vezetői elvetették az erkölcsi alapot, amelyre támaszkodhatnak. Javasolja, hogy a Kongressze, riethet elvívják az ügyet.

Judovits Jisaj Hasomér Hacair tiltakozik az ellen, hogy a Cur-Salom érdekeltségének nevében retorziókkal éljen a KKL-lel szemben. Az ifjúság nevében, amely a pénzeket gyűjti követeli az ala-

pok pénzeinek azonnali Palesztinába való küldését.

A NIB felhatalmazza a KIB-t, hogy újabb lépéseket tegyen a KKL vezetői, ségénével és energikusan követelje a Cur-Salom-ügy rendezését.

Kfar Gideon ügye

Ezután Kfar Gideon, az erdélyi kolónia kerül tárgyalásra. Vermes elnök vázolja a kolónia helyzetét, rámutat az erdélyi faluban uralkodó tarthatatlan állapotokra, kifejté azonban, hogy mindent el kell követni a kolónia fenntartására.

Dr. Fischer József ugyancsak a kolónia fenntartása mellett foglalt állást és javasolja az erdélyi falunak máramarosi elemekkel való megerősítését. Ezzel szemben követeli a KH-pénzek átutalását tekintet nélkül a Kfar Gideon ügyére. Nuszbaum Sámuel csatlakozik Fischer József álláspontjához, hangsúlyozza azonban, hogy az exekutív mostoha kezelésben részesítette a kolóniát.

Katz Hermann, az erdélyi kolónia volt bírja, kifejté, hogy az erdélyi kolónia krízisének egyedüli oka, hogy rosszul voltak kiválogatva az emberek. Berkes Dávid Nagyvárad rosszaságát fejezi ki, hogy a Cur-Salom érdekeiért kardoskodó delegátusok a Cur-Salom ügy tárgyalása után elutaztak a Nibról, Kfar Gideonnal kapcsolatosan új erdélyi kolónia alapítását javasolja, jobb, válogatott elemekkel. A Nib ezután elfogadja dr. Fischer József határozati javaslatát: 1. A Nib sürgős felterjesztést intéz az exekutívénél Kfar Gideon fenntartására és további hathatós támogatására iránt. 2. Ennek érdekében kéri, hogy az ottmaradt telepeseknek a barakok helyett sürgősen megfelelő lakóházakat építsenek és a kongresszus határozata értelmében nyújtandó összegek haladéktalanul rendelkezésre bocsátandók. 3. Kfar Gideon feltételül mint erdélyi kolónia tartandó fenn. 4. A Kfar Gideonról eltávozott kolonisták helyett más erdélyi elemek telepítendők ki, úgy, hogy a kolónián legalább 26 telep helyeztessék el. Előnyben részesítendők a máramarosi zsidó mezőgazdasági elemek.

Felvilágosító és propagandamunka

Ezután a szervezeti jelentés és az alapok ügyének általános vitájára kerül sor, amelynek első szónoka Kasztner Rezső, az Aviva-Barisszia szervezet rosrionja, aki rámutat a mozgalom nagy mulasztásaira és kifejté azokat az okokat, amelyek az erdélyi cionizmus mai helyzetéhez vezettek. A megfelelő szervezeti és propagandamunka hiánya folytán a helyi csoportok száma és tevékenysége nem kielégítő; nem a KH delegátusoknak kell propagandamunkájukkal a szervezeti lehetőségeket megteremteniök, hanem ellenkezőleg — a szervezet eszmei propagandája és kulturális munkája kell hogy megteremtse a lehetőséget az alapok eredményes munkája számára. Konkrét javaslatokat tesz ezzel kapcsolatban, majd az ifjúsági szervezetek közötti kolaborálás szükségességét hangoztatja.

Dr. Gelber emelkedik ezután szólásra. Kifejté, hogy az erdélyi KH-munka hibás alapokon működik. Erdélyben hálás és a cionizmusra igen hajlamos zsidó tömegek élnek. Ebből a szempontból áldott viszonyok uralkodnak itt, ahol nincs sem egy szervezett asszimiláció, sem egy szervezett kommunista mozgalom. A tömegeket azonban senki se neveli. Nincs semilyen felvilágosító és propagandamunka. Ez nem a Kib, hanem a csoportok büne, akik azt a minimális anyagi lehetőséget sem adják meg a központi vezetőségnek, hogy meglátogassa az egyes városokat. Hol van annyi iskola, mint Erdélyben? És ezekből az iskolákból mégis pompás „amharacimok” kerülnek ki. A cionisták ott ülnek a hitközségekben. Követeli, hogy aktív és határozott cionista politikát folytassanak. Ezután élesen szembe száll a Hasomér Hacair szervezet ellen hangoztatott gyanúsításokkal. Méltatlannak és igazságtalannak tartja ezt a bánásmódot.

Rottenberg József Sziget a Mizrahi máramarosi chaluetelepe szubvenciójának felemelését kéri.

A cionizmus erdélyi pozíciója

Ezután Fischer Lipót előterjeszti a kolozsvári helyi csoport határozati javaslatát, amelyet a Nib egyhangulag elfogad. A határozati javaslat így hangzik:

Az E. Zs. N. Sz. Nibje sajnálatos állapotba került, hogy a cionizmus az erdélyi zsidó közéletben (nem-cionista testületekben s intézményekben), nem foglalja el az öt megillető helyét, dacára annak hogy a szövetség tagjai mindezen közületekben elég nagy számban vannak képviselve. Ez az állapot károsan befolyásolja a cionizmus céljainak megvalósítását és az erdélyi cionista mozgalom jövő fejlődését. A Nib elhatározza egy öttagú bizottság kiküldését, amelynek feladata az összes erre vonatkozó dolgok tanulmányozása és ennek alapján a mai helyzet javítását célzó konkrét és megvalósítható javaslatoknak megtétele, legkésőbb az ez év tavaszán összeülő országos cionista konferenciának.

Dr. Fischer József a Mizrahi ifjúság sérelmeinek orvoslását kéri a Kib-től, majd Péterffy Endre felolvassa a marosvásárhelyi helyi csoport levelét, illetve javaslatát, amely többek között a szervezeti titkárság felállítását és az önálló erdélyi Palesztina Hivatal megteremtését követeli.

A Palesztina Hivatal referátuma

Ezután Vermes Ernő válaszol az általános vitára és kifejté, hogy a csoportok anyagi támogatásának majdnem teljes hiányában képtelen volt a Kib a követelményeknek megfelelő szervezeti és kulturális munkát kifejteni. Péterffy Endre reflexiója után Weisz Fülöp dr. tartja meg a Palesztina Hivatal referátumát. Az elmúlt évben 14 certifikátot, 28 egyén juttat ki Palesztinába, de igen élénk volt a turista-forgalom is. A legutóbbi certifikát-emisszióból a Zs. N. Sz. nem kapott egyetlen chaluetelepe sem, mert azokat kizárólag hachsarázot chaluconak juttatta az exekutív. De ezeket sem a Palesztina Hivatal útján, hanem egye-

nesen az ifjúsági szervezeteknek osztották ki. A PH így mindössze 10 iparos certifikátot és 10 hamlacát kapott. Súlyosan sérelmezi a bukaresti PH eme eljárását és előterjeszti a kolozsvári helyi csoport erre vonatkozó határozati javaslatát, amelyet a Nib elfogad és egyben elismerését fejezi ki Weisz dr. munkájáért.

Péterffy Endre ismerteti a bukaresti tárgyalásokat és közli, hogy a Kib megtette a szükséges lépéseket az erdélyi érdekek orvoslására. Rottenberg József megfelelő mennyiségű certifikátot követel Máramaros részére. Péterffy ezután felolvassa a petrozsényi helyi csoport levelét, amelyben certifikátot követel a Brith Trumpeldor részére. Péterffy javasolja, állapítsa meg a PH, hány hachsarázot chaluca van a Betharnak.

Blumenthal, a Hanoár Hacioni képviselője rosszaságát fejezi ki, hogy a Nib legértékesebb idejét a Cur-Salommal vesztegették és rámutat az erdélyi cionista mozgalom hibáira.

A cionista diákmozgalom

Ezután Danzig Hillél Kolozsvár tartja meg referátumát a cionista diákmozgalomról és rámutat azokra a nagy mulasztásokra, amelyeket a szövetség a diák-kérdésben követett el az elmúlt 10 év alatt. Ismerteti a kolozsvári cionista egyetem ifjúság mozgalmát és annak támogatására hívja fel a Nibet.

Nuszbaum Sámuel Nagyvárad és Weinberger Nándor Kolozsvár méltatják a cionista diákifjúság megmozdulását, majd Fodor L. Sándor éles szavakban rosszaságát fejezi ki afelőtt, hogy a Nib vezetői tagjai nem várták be ennek a fontos kérdésnek a tárgyalását. Axelrat és Judovits Jisaj a chaluetelepe prioritását hangsúlyozzák. A Nib ülése Fischer Lipót zárószavaival ért véget.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Ma este premier a Magyar Színházban: Az Édes ellenség

Ma este mutatja be a Magyar Színház Bónyi Adorján színművét, az Édes ellenség. Az Édes ellenség sorozatos előadásokban került színre a budapesti Nemzeti Színházban és még ma is műsoron tartják. Az Édes ellenség az ifjúság legégetőbb, legkésőbb problémáival foglalkozik: az egzisztenciális problémával, amely tehetséget, tehetségelent, erőset, gyengét egyformán sujt. Egy szerelmi történet keretén át beszéli el Bónyi Adorján ennek a mai talajvesztett ifjúságnak tragédiáját, mesteri kézzel, nagy színpadi rutinnal és néhány markánsan megrajzolt tipussal. Az Édes ellenség előadására nagy gondot fordít a színház és bizton s'kerre számít. A szerdai második előadásnak különös érdekessége lesz Demkó Irénnek, az új fiatal színésznőnek bemutatkozása, aki a vezető női főszerepet fogja játszani és akinek bemutatkozásához nagy reményeket fűz a színház.

A Magyar Színház heti műsora

Kedden este 9 órakor: Édes ellenség. (Bónyi Adorján nagyszerű színjátéka először. Rendező: Földényi László. Sorozatszám: 33.) Szerdán este 9 órakor: Édes ellenség. (Ujdonság másodsor. Sorozatszám 34.)

Az Opera műsora

Szerda, jan. 11: Sámson és Delila. (P. Stefănescu-Goangă fellépésével.) Péntek, jan. 13: Andre Chenier. Vasárnap, jan. 15 (délután): A cigánybáró.

CORSO-MOZGO műsora

Szent Láng. Gustav Fröhlich és Dita Parlo.

ROYAL-MOZGO műsora

(iparkamara új palotájában) Ma: Quo vadis? Minden idők legnagyobb hangosfilmje. Emil Jannings mint Nero császár.

URANIA-MOZGO műsora

Kedd 3, 5, 7 és 9 órakor: Sergent X. Ivan Mosjoukinnal.

Színház-Mozgó műsora

Kedden és szerdán 3, 5 és 7 órakor: Kiki Egy szemtelen kőrystalány karrierje. A főszerepekben: Anny Ondra és Hermann Thimig. Csütörtökön 3, 5, 7 és 9 órakor: Orlov. A főszerepekben: Liane Haid és Ivan Petrovich.

SELECT-MOZGO műsora

Kedd 3, 5, 7 és 9 órakor: Szerlem és trombitaszó. Kiváló uniformis operett. Főszerepekben: Eggerth Martha, Verebes Ernő, Georg Alexander, Félix Bressart. Műsoron kívül legújabb hangos heti híradó.

A legolcsóbb magyar lexikon a

Genius Kis Lexikon,

mely 1618 hasábján 110.000 sorban 40.000 cikket, 800 ábrát, 64 műmellékletet tartalmaz. Az 1932-es kiadás ára 545 lej helyett 120 lej fűzve, 150 lej egész vázonba kötve. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portó költség (20 lej) előzetes bekládése mellett (bélyegben is) vagy utánvételi.

Az Uj Kelet könyvlegyzéke

Körmenyi: Ind. 715	32 L
Szenderkényi Anna: Felszabadultak	32 L
Emil Ludwig: Mussolini	57 L
II. Miklós cár bizalmas levele: Szerlem és tragédiám	56 L
Heltai: Életke	67 L
Károly Sándor: Az 500.ik emelet	40 L
B. Russel: Kina	90 L
Kassák Lajos: Angyal föld	65 L
Járnó József: Börtön	40 L
Komor András: Fischmann S. utóda	48 L
Wells: A láthatatlan ember	32 L
Julien Green: Adrienne	44 L
Móricz Zsigmond: Forró mezők	44 L
Sinclair Lewis: Wreen urunk	44 L
Sherwood Anderson: Tar	44 L
Paul Bourget: A lelkiismeret	44 L
Katajev: A sikkasztók	44 L
Krudy Gyula: Boldogult urfikoromban	44 L
Szitayai Zoltán: Aranykarika	44 L
Smeljev: A pincér	44 L
Bojer: A nagy éhség	44 L
Bibó Lajos: Kétlelkű szerelem	44 L
Meltai Jenő: Almkóháza	44 L
Sigríd Undset: Tavasz	44 L

HIREK

QUO VADIS?

c. hatalmas filmalkotást megnézni, amely ma fut a Royal mozgóban.

— **Újabb pénzhamisítást lepleztek le Sorocában.** Sorocából jelentik: A sorocai rendőrség hétfőn délelőtt letartóztatta German Svet lakost és feleségét, akik jól sikerült százezereseket akartak elhelyezni a városban. A rendőrség házkutatást tartott a letartóztatottak lakásán, ahol megtalálták a klissékot és a pénzhamisítókat egész gyárat. A letartóztatottakat azonnal átadták az ügyészségnek.

— **Rendőrségi hírek.** Vasárnapról hétfőre virradó éjszaka félegy óraker Hegyesi Sándor kolozsvári lakos öngyilkossági szándékkal benzint öntött magára és meggyújtotta a ruháját. A szerencsétlen ember szomszédjai azonnal észrevették az égő embert és értesítették a mentőket az öngyilkosságról. A mentők kiszálltak a helyszínre és első segélyben részesítették Hegyesit. — A Calea Reg. Ferdinand 120 szám alatt lakó Stefanescu család 7 hónapos gyermeke vasárnap reggel félnyelkor váratlanul meghalt. A kis fiu holttestét bevizsgálták a bonctani intézetben, ahol fel fogják boncolni a hirtelen halál okának megállapítása végett.

— **Rekedtség** után erejét Ovomaltine szerzi vissza.

Veszek aranyat magas napi árban. Régi ékszereket olcsón átalakítok: Orlov ékszerész. Főpostával szemben.

Hutchinson hó- és sárcipő

— **KÖSER CSEMEGESAJTGYÁR LETESÜLT STOROJINETZBEN.** A storojinetszi Flondor-féle uradalomban egy sajci sajtzakember vezetésével sajtgyár létesült, amely kiváló emmenthalit és egy az emmenthalival teljesen egyenrangú márkát, a Flondor-sajtot gyártja. A gyár a storojinetszi rabbinátus szigorú felügyelete alatt hechszerrel dolgozik. Más bel- és külföldi gyárakkal szemben a Flondor-gyár saját, állandó állatorvosi felügyelet alatt álló tehenészetéből kapja a tejet, úgy, hogy sajtjuk magas zsirtartalma és rendkívüli ízletessége mellett a legtekélyesebb higiéniai készül. A főelárusító hely a fentírt uradalomban van. Lerakatok az ország minden nagyobb városában. Clujji lerakat Fényes Lipótnál, Str. Paris 38. sz. alatt van.

Magyar Színház

Kedden és szerdán este 9-kor:

Édes ellenség

Bónyi Adorján 3 felvonásos színjátéka

Előszöri

Külföldi pénzügyi hírek

Newyorkból jelentik: A megjelent nagy bankmérleg határozottan a javulás jeleit mutatják. Legutóbb adta közre a Chase National Bank mérlegét. Eszerint az intézet betétállománya 1466 millió dolláros növekedést mutat. Az aktívák 1856 millió dollárra emelkedtek.

Londonból jelentik: A nemzetközi devizaforgalomban a font irányzata tartott volt, a dollár árnyereségre tett szert, a hollandi forint alig tartottan tendált, a márka változatlan.

Athénből jelentik: A stabilizált drachmaárfolyam a dollárhoz képest 30 százalékkal értéktelenedett el.

Londonból jelentik: Március 31-ig meg hosszabbították az Angol Banknak adott felhatalmazást, melynek értelmében az Angol Bank továbbra is kibocsáthat arany nyugal nem fedezett bankjegyeket 275 millió font sterling értékben.

— **Leszerelési dokumentumok.** Londonból jelentik: A mexikói kormány 15 könyvű cirkulát készült rendelni spanyolországi hajógyárakban. Rendeltek 20 nagy harci repülőgépet is, ez utóbbiakat bel-földi gyárban. A francia haditengerészet hozzá fog látni az új flottaépítési program megvalósításához, a matrozok fokozottabb kiképzéséhez és a tengerhajózás jobb megszervezéséhez. A washingtoni flottaegyezmény értelmében Franciaország még 175 ezer tonnatartalmu új hadihajókat építhet.

— **Rekedtséget szüntet: Anacot.**
— **Újra eruptív működésben vannak a Chile határvidékén lévő tűzhányók.** Newyorkból jelentik: Chile határvidékén az Andesekben a Calbuca, Llama és Lengquimar tűzhányók újra eruptív működésben vannak. A kráterekből füstgomoly, hamueső szállong. A láng időnként magasra esap ki a vulkánokból. A tűzhányók környékén levő nagy legelőterületek a hamueső következtében használhatatlanná válnak.

— **A párizsi bíróság két évi fogházra ítelt egy család lengyel mérnököt.** Párizsból jelentik: Dumikovszki lengyel mérnököt, aki számos embert becsapott azzal, hogy aranyesimánálára fölük pénzeket vett igénybe, a büntetőtanács két évi fogházra és száz frank pénzbüntetésre ítélte.

Jön:
Nagy Kató
brillians filmje
„A legszebb kaland”
Royal Mozgóba

— **Megmentik a Malgint.** Londonból jelentik: A Lenin orosz jégtörő gőzös megérkezett a Spitzbergákra, hogy segítsen a Malgyn megmentésében. Még három orosz hajó utban van a mentési akcióban való részvétel céljából.

— **Fényesen sikerült a Zsidó Kórház bálja.** Fényes külsőre köztét, a legnagyobb anyagi és erkölcsi sikereik jegyében folyt le szombat este a Kereskedelmi és Iparkamara új épületében a kolozsvári Zsidó Kórház bálja. Az egyesület vezetősége és az agilis vezetők nagy elégtétellel látták önzetlen fáradozásaik jutalmul a bálon megjelenni tót Kolozsvárt, mindazokat, akik számítanak a társaságban, nemzeti és vallási különbség nélkül. A hatóságok vezetői, katonatisztek, orvos-professzorok mellett ott láttuk Somlyó, Zsidó, Gyulafehérvár, Brassó, Dicsőszentmárton, Marosvásárhely, stb., stb. reprezentánsait, a helyi nagyvállalatok vezetőit és — ami a fő — a mindkét nembeli társaságbeli fiatalságot nagyszámban, akik a késő reggeli órákban is alig tudtak megválni a festelen jókedv eme színelvől. Az igazán minden várakozáson felüli erkölcsi siker mellett, mely a kolozsvári kórházgyesület altruista munkásságának szép elismerését jelentette az anyagi eredmény csak másodrangú jelentőségű. Habár ez is jelentékenyen felültulta a múlt évit, bizonyosságul annak, hogy Kolozsvár és Erdély társadalma még a mai sulyos gazdasági helyzetben is akar és tud egy szívéhez nőtt intézmény javára áldozni. A jelenlévők névsorát a lap keretei nem engedik közölni. A bál hangulatát is csak hézagosan lehetne visszaadni. Azonban mindkét tényező még jobban megerősíti a kórházi bál renoméjét, mely bál határozottan az idei szezon legjelentősebb eseménye volt.

Szt. László
kellemes illatú
pipere-szappan
fertőtlenítő hatása megóvja
betegségektől

— **Brazília felmondotta Columbiának azt a szerződést, mely jogot adott Columbiának arra, hogy hajóit az Amazonon járathassa.** Newyorkból jelentik: A brazil kormány felmondotta azt a szerződést, amely 1851 óta jogot ad Columbiának, hogy hajóit az Amazonon járathassa. Ezzel akrik megakadályozni, hogy Columbia ne viselhesen hadat Peru ellen az Amazon által kettészelt határvidéken. A Peru-Columbia konfliktusnak egyébként jelenleg nincsenek jelentősebb eseményei.

— **Véres verekedés Düsszeldorfban kommunisták és náci között.** Berlinből jelentik: Düsszeldorfban nemzeti szocialisták és kommunisták között támadt összeütközés során 3 ember életveszélyesen megsebesült. A kivonult karhatalom véget vetett a revolverharcnak és nyolc embert letartóztatott.

— **Kezdődő érzelmeszedésnél a természetes „Ferenc József” keserűvíz** úgy az alhasi pangást, mint a renyhe emésztést megszünteti és a magas vérnyomást lecsökkenti. A gyakorlati orvostudomány vezetői a Ferenc József vizet azért becsülik olyan nagyra, mert ez gyorsan és enyhén módon szabályozza a szervezetre annyira fontos gyomor- és bélműködést. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Ha a rádió politizál.** Londonból jelentik: Lengyelország londoni követe az angol külügyi hivatalban tiltakozást jelentett be a londoni rádió speakerjének szilveszteresti kijelentései miatt, amelyek sértőek Lengyelországra nézve. A szilveszteresti program során a londoni rádió valamennyi európai állomást sorra bekapcsolta és ezzel összefüggésben minden állomásról, illetve minden állomárról egyéni megjegyzést mondott. Így Varsó programjának közvetítése alkalmával azt mondta, hogy Lengyelország költségvetésének egyharmadát fegyverkezésre fordítja. A londoni lengyel követ tiltakozott az Angliával barátságos viszonyban élő Lengyelország ilyen beállítása ellen.

— **Százegyenvenyolcezerrel emelkedett a munkanélküliek száma Csehszlovákiában.** Prágából jelentik: A munkanélküliek száma Csehszlovákiában meghaladja a háromnegyvedmilliót. Számuk december eleje óta 148 ezerrel emelkedett.

— **Artin hashajtó** enyhén, de biztosan hat.

— **Botrányba fulladt a magyarországi szociáldemokraták kongresszusa.** Budapestről jelentik: A szociáldemokrata párt országos kongresszusának ülésén botrányok voltak. A szónokok beszédeit folyton megszakították s a vitaközös olyan szélsőségekbe csapott át, hogy tetlegességekre is sor került. Több sebesültet kórházba kellett szállítani. A kongresszus tanácskozásait fel kellett függeszteni.

— **Ma avatják fel a római román iskolát.** Rómából jelentik: Kedden avatják fel a római román iskolát. Mussolini egész könyvtára terjedő köteteket ajándékozott az új iskolának. A Duce személyesen résztvesz a felavatási ünnepségen. Gusti román közoktatásügyi minisztert, aki az iskolaavató alkalmából az olasz fővárosban tartózkodik, tegnap az olasz király audiencián fogadta.

Theodore Dreiser: Amerikai tragédia. A szerelem és pénzsóvár amerikai ifjuság tragédiája. A legnagyobb mélységeket tárja fel, amelyek a háboru utáni fiatal nemzedék előtt nyílnak meg: a szörnyű lelki harcot, amelyet a testet-lelket megáldozó szegénység és a gondatlanságot jelentő gazdagság nap-nap után való összehasonlítása jelent. A három kötet ára finom papíron nyomva füve 234 lej. Kapható az Uj Kelet könyvostályában az összeg előzetes beküldése mellett, vagy utánvétellel.

Aradi Orthodóx Izraelita Hitközség

Ezennel közhírré tesszük, hogy a helybeli Copil Jakab baromfi kereskedő által árusított vágott baromfiak, valamint háj, zsír és füstölt húsmeüek, a Rabbiságunk által „Tréfo” azaz rútálisan szigoruan tiltottnak nyilvánítottak.

Egyidejüleg felhívjuk a t. Főrabbi urak és Hitközségek figyelmét arra, hogy az innen szállított húsmeüeket csakis olyan „Hechser” elelnében vegyék át, a mely Schreiber Joachim Főrabbi urunk pecsétjével és sajátkezü aláírásával van ellátva.

Az aradi Orth. Izraelita Hitk. Előljárisága

NAPRÓL NAPRA

Holland exportbizottság Párizsban a sportpalotákat tanulmányozza. A bizottság tanulmányutjának befejeztével a holland sportszövetség hozzá fog fedeti sportcsarnok építésére vonatkozó terve végrehajtásához.

Jacques Pathé francia filmgyári vezető mérnökkel és más filmszakemberekkel a német birodalmi fővárosban tartózkodik. Utazásuk célja a német filmgyártás tanulmányozása.

Bata cipőkirály életéről film fog készülni. Az özveg engedélyt adott egy külföldi filmvállalatnak, hogy a felvételeket a helyszínen, Zlinben készíthesse.

Az angol labdarúgószövetség a jövő év decemberében meghívta a német válogatott futbalcsapatot angliai mérkőzésre. Ez lesz a 1930-i berlini 3:3 döntetlenül végződött meccs revánja.

Cecile Sorel megmaradt a Comédie Francaise kötelékében. Egy év múltán tiszteletbeli tagnak fogják kinevezni s ettől kezdve aztán játszhat párizsi magán színházakban is.

A világ legnagyobb családjának feje az antiochiai Donna Celestina Arango y Rostro, akinek 846 élő leszármazottja van. A matróna 103 éves.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, január 10.

Bukarest, 20: Szimf. hangv. 21: Előadás. 21.15: Schubert: C-dur szimf. — 21.45: Hírek.

Budapest, 9.15: Szalózene. 9.30: Hírek. 12.05: Házikvartett. Orosz szerzők műveiből. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Mesék. 5: Magyar nóták. 5.30: Előadás. 6: Katonazene. 7.15: Francia nyelvoktatás. — 7.45: Liszt Ferenc Társaság hangv. 9.40: Időjárás, hírek, majd jazz.

Bécs, 20.05: Szimf. hangv.

Berlin, 21.30: Közv. egy Faust próbáról.

Breslau, 23.10: Grammfón tanczene.

Langenberg, 21.30: Szimf. ábránd.

Stuttgart, 20.30: Opera.

Varsó, 20: Olasz zene, tenorének, klarinettel.

Milánó, 20: Grammfón. 20.30: Fall: Sztambul rózsája c. operett.

Róma, 20.15: Grammfón. 20.45: Hegedűhangverseny.

Prága, 18.30: Zoltán Irén operaénekesnő hangversenye.

Pozsony, 20: Szimf. hangv.

Briinn, 20.30: Rádiózenekar.

Osló, 18.45: Banzsóverseny.

Stockholm, 22: Kamaraszínház.

Szerda, január 11.

Bukarest, 17: Rádiózenekar. 20: Hegedűhangv. 20.45: Zongorahangv. 21.15: Szonáták. 21.45: Hírek.

Budapest, 9.15: Szalózenekari hangv.

9.30: Hírek. 12.05: Cigányzene. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek — 3.30: Diákkfőlöra. 4: Grammfónhangv.

4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5.30: Novella. 6: Szór. zene. 7: Olasz nyelvoktatás. 7.30: Zsembery Elvira zongorahangv. 8: Kadettszerelme. A Fővárosi Operettszínház előadása. Utána cigány zene.

Bécs, 19.55: Eysler est.

Berlin, 21.10: Szimf. hangv.

Breslau, 21.20: Mozart opera.

Langenberg, 22.30: Fuvószene.

Varsó, 21.05: Zongorahangv.

Milánó, 19.50: Hangv.

Róma, 21: Opera.

Prága, 21: Cselló.

— **Vérátömlesztési rekord.** Budapestról jelentik: A sportörület századában a vérátömlesztésnek is felállították a rekordját. A rekordor egy magyarországi Totin Mihály nevű szolga. Totin Mihály harmince éves jó erőben levő férfi, aki 1928-tól 1932-ig 36-szor adta oda a vért, hogy megmentse embertársait.

Az idei irodalmi Nobel-díj nyertesének, Galsworthynak hatalmas triója, a Forsythe Saga kapható az Uj Kelet könyvostályában. A propagandakiadás kötetenként 70 lejbe kerül.

UJ KELET *Legújabb hírek*

A kamarilla már egy hónappal ezelőtt tudott a kormányválság bekövetkezéséről

(Az elsődoldali cikkünk folytatása)

már ismét együtt voltak a kormány tagjai és folytatták tanácskozásait. Mironescu, a kormány helyettes miniszterelnöke, hét óra tájban mosolyogva hagyta el a minisztertanácsot. Az újságírók kérdésére kijelentette, hogy odabenn ugyan a genfi egyezményt tárgyalják, de „más kérdések is vannak még napirenden...“ Ezt mondván, a mindig mosolygó Mironescu arca elkomorodott.

Maniu rossz hangulatban hagyja el a minisztertanácsot

Este 8 órakor ért véget a minisztertanács. Maniu szokailanul rossz hangulatban lépett ki a tanácssteremből. A palota aranyozott tapétájú halljában legalább 30 újságíró vette körül a miniszterelnököt, akinek arca kissé megenyhült, midőn válaszképpen az újságírókhoz fordult:

— En semmit sem mondhatok... De önök talán megmondhatják, hogy mit beszélnek a városban...?

Az egyik fővárosi lap politikai riportere gondolkodás nélkül válaszolt:

— A városban azt beszélik, hogy a kormány lemondani készül.

„Tulságosan sietnek eltemetni minket“

Néhány pillanattal ezelőtt kinos esend eszedett a teremre, végül is Maniu szólalt meg és halk hangon, szinte szelid tónussal a következőket mondotta:

— Tulságosan sietnek eltemetni benünket. Még a halottat is hagyják három napig ravatalon feküdni, hátha netalán tetszalott. A mi ellenfeleinknek úgy látszik sietős a dolog. Holott tudhatnák, hogy sem önmaguknak, sem az országnak nem tesznek szolgálatot, ha erőszakolt uton nem az események és a népkarat hatása alatt jönnek hatalomra. Akik nem így gondolkodnak, nem nézik elég komolysággal a ma súlyos problémáit.

Maniu ezután meglehetősen leverten távozott el a miniszterelnökségről. Arról volt szó, hogy a kormány hivatalos kommuniké adjon ki a történetekről. A kommunikében, amelyet a miniszterelnökség sajtóosztálya fogalmazott meg, arról volt szó, hogy Mihalache, Dumitrescu tábornok és Marinescu ezredes leváltását kérte az uralkodótól, aki a kérés fölötti döntést a közeli napok egyikére halasztotta el. A király nem járult hozzá ennek a kommunikének a közléséhez, azzal az indoklással, hogy a két tisztviselő ügyében nem halasztotta el a döntést, hanem egyszerűen nem járult hozzá menesztésükhöz.

Egy másik konfliktus a tisztek fizetésének leállításáról miatt

A helyzetet csak komplikálta egy a király és a kormány között a legutolsó napokban kibombant másik nézeteltérés. Madgearu pénzügyminiszter memorandumot terjesztett az uralkodó elé az ország pénzügyi helyzetéről, rámutatva arra, hogy milyen intézkedéseket tartanak szükségesnek a költségvetés kiegyensúlyozása érdekében. Többek között javasolta a katonatisztek fizetésének hét százalékkal való redukálását. Samsonovici tábornok-hadügyminiszter a tisztek fizetésének leállítására szólította fel a királyt, mire a király a memorandum vonatkozó passzusa elé a következő megjegyzést fűzte:

„Se refuză“. (Visszautasítottak.)

Titulescu abba hagyja a ski-partit

Természetes dolog, hogy a krízis kibombanásáról azonnal értesítették Titulescut, akit San Morrisban állítólag épen egy ski-parti közben ért utól Maniu távirati hívása. A külügyminiszter szombat hosszabb telefonbeszélgetést folytatott Maniuval, amelynek során megletetésének adott kifejezést afölött, hogy a kormány az ő meghallgatása nélkül ilyen intézkedésekre határozta el magát. A külügyminiszternek az volt az impressziója, hogy Marinescu ezredes fegyvelmet-

lenségi aktusának tulságosan nagy jelentőséget tulajdonított a kormány és hogy fegyelmi büntetés elegendő lett volna. Hozzátette, hogy természetesen szolidaritást vállal a kormány határozataival. Midőn Maniu kérte, hogy jöjjön haza, Titulescu azt válaszolta, hogy fontos ügyeket kell a külföldön elintéznie s hogy kétnapos párizsi tartózkodásának programján már is több randevu szerepel, amelyeket nehezen mondhatna le. Ez után Titulescu a szinajai Peles kastélyt hívta fel és beszélgetést folytatott az uralkodóval, akinek kérésére azonnal összehívta és elindult San Morrisból Bukarest felé.

A nemzeti parasztpárt vezérőlbizottsági ülése

Vasárnap délután hat órakor összeült a nemzeti parasztpárt vezérőlbizottsága Maniu elnöke alatt, hogy állást foglaljon a legutóbbi eseményekkel szemben. Az ülésre Maniu telefonon meghívta Vaida Sándort is, aki azonban vesekőbántalmaira való hivatkozással lemondta a bukaresti utat. Mindenesetre közölte Maniuval, hogy mindenben magáévá teszi a pártvezetőség határozatát. A vezérőlbizottság ülésén Mihalache részletes exozet tartott a legutolsó napok eseményeiről. Kijelentette, hogy ha a kormány változás szükségessége fel is merülne, a rezsimváltozás, tehát a parlament feloszlatását sem tartja opportunusnak. A belügyminiszter kihangsúlyozta, hogy semmiesetre sem akarja, hogy a párt az ő személye miatt ellenzékbe menjen.

Mihalache exozéja fölött élénk vita indult meg, végül is úgy döntöttek, hogy az ülést kedd délután folytatják és végleges határozatot csak azután hoznak, miután megérkeznek Bukarestbe Vaida Sándor és Popovici Mihály is.

Négy órán keresztül ülésezett a vezérőlbizottság

Politikai körökben arra számítottak, hogy a pártvezetőségi ülés csak egész rövid ideig fog tartani és arra fog szorítkozni, hogy proklamálja a párt feltétlen szolidaritását a kormánnyal. Abból a tényből, hogy a vezérőlbizottság ülése négy órán át tartott, s hogy ennek ellenére sem hozott végleges határozatot, arra következtettek, hogy nem minden pártvezetőségi tag volt egyvéleményen Mihalachevel. Egyesek felvetették a kérdést, hogy ha a Maniu-féle kormányformációnak távoznia kell, vajjon egy más vezetés alatt álló nemzeti parasztpárti kormány nem-e harcolhatná keresztül a konfliktus kedvező megoldását.

A Calendarul szenzációs cikke „Calendarul“ című közismerten jeles Jobboldali lap rendkívüli kiadást jelentett meg ma délután, amelyben feltűnést keltő módon azt állítja, hogy nem kormányválságról van tulajdonképpen szó, hanem a monarchia parazitáinak védelmi harcáról. A lap már régóta éles kampányt folytat bizonyos, a kamarillához tartozó személyek ellen, akik behízlelték magukat a legfelsőbb körökbe és helyzetüket kihasználva, károsan befolyásolják az ország politikai életét.

Két tábor áll egymással szembe, — írja a Calendarul — a jellemek és a lakások tábora. A kamarillán valósgos pánik vett erőt és a kamarilla főnöke Dumitrescu tábornok, Puin Dumitrescu királyi magántitkár apja, kétségbeesett erőfeszítéseket tesz, hogy pozícióit megőrizhesse.

A Calendarul rendkívüli kiadását élénken kommentálják fővárosi körökben.

Hogyan kommentálja a bukaresti sajtó az eseményeket?

A bukaresti sajtó különbözőképpen kommentálja a kormányválsággal kapcsolatos eseményeket. Általában bizarnak tartják azt, hogy egy rendőrprefektus miatt egy kormány és egy egész rezsim megbukjon. A felsőbb körökhez közel álló Cuvantul azt írja, hogy Maniu csupán ürügyet keresett a visszavonulásra, mert

attól tart, hogy nem fogja tudni megoldani a gazdasági és pénzügyi problémákat. Az Adeverul ezzel szemben megállapítja, hogy a kormány gazdasági és pénzügyi téren rövid működése alatt is határozott sikereket mutathat fel és veszélyesnek tartja, hogy egy ilyen kérdés miatt következzen be egy rezsimváltozás, amely csak káros agitációkra adhat alkalmat.

A Curentul azt írja, hogy a Marinescu-Mihalache konfliktusnak olyan színezete van, mint annakidején a Vaida-Titulescu összetűzésnek. Vajjon mi történe most, ha válaszképpen Vaida elvállalná a miniszterelnökséget és Marinescu ezredes nevezné ki belügyminiszternek?... Az Epoca szerint a kormány tagjai között teljes az egyetértés a Mihalacheval való szolidaritás tekintetében. Arról lehetne esetleg szó, hogy Titulescu alakítson kormányt egy másik nemzeti parasztpárti formációval és a jelenlegi parlament támogatásával — de természetesen Maniu és Mihalache nélkül. Ez a kormány megkötne a megállapodást Genffel és megszavazná az új költségvetést. Rezsimváltozásra csak ezután kerülne sor.

A király el akarja kerülni az új választásokat

Politikai körökben ezt a megoldást kevésbé tartják valószínűnek, azt hiszik viszont, hogy az uralkodó szeretné az új választásokat elkerülni és ezért más kormánykombinációkat is meg fog kísérelni a jelenlegi parlament fentartásával. Tegnap az a hír terjedt el, hogy Marinescu ezredes lemond, de a kormány ettől függetlenül fennartja lemondását. A helyzet kulcsa Titulescu kezébe van letéve. A minisztertanácsot és a nemzeti parasztpárt vezető bizottságának ülését Titulescu királyi audienciája utánra halasztják el. Egyes miniszterek az egész kormány távozását követelik, mások viszont, köztük Mihalache is, békítő megoldást kérnek.

A francia sajtó érdekes kommentárjai

A francia sajtó ugyancsak per longum et latum kommentálja a belpolitikai válságot. A Temps, amely ismeretesen a francia külügyminisztérium hivatalos

lapja, feltűnésteltető cikket ír, amelyben többek között a következőket mondja: „Kívánatos volna, ha az ország általános érdekei arra indítanák a felelős nényezőket, hogy őszintén hajoljanak meg az alkotmányos rend világos s biztos szabályai előtt és zárják a kaput, amely konfúzióhoz, zavargásokhoz és kalandokhoz vezethet“.

A francia sajtó általában aggodalommal figyeli a romániai helyzetet. A külföld világosan látja, hogy a mai atmoszférában új választások kiírása elkerülhetetlenül és gyorsan a pénzügyi összeomláshoz vezet, ami maga után vonná a politikai összeomlást is.

A kamarilla már egy hónappal ezelőtt megjósolta a válságot

A bukaresti sajtó is egyet ért abban, hogy tulságosan gyakoriak Romániában a kormányválságok. Az Adeverul az a feltűnésteltető célzást kockáztatja meg, hogy bizonyos körök, amelyeket egyesek kamarillának neveznek, már egy hónappal ezelőtt beszéltek arról, hogy vizkereszt tájékan kormányválság fog kiböbanni. Felmerül tehát a kérdés — írja az Adeverul —, hogy a véletlenek összjátéka-e ez a kormányválság, vagy pedig nem-e szándékosan idézték el...?

Jorga brutális támadása Maniu ellen

A kormányválság kérdésében megszólal lapjában, a Neamul Romanesceben Jorga professor is. Jorga brutálisan nekimegy Maniunak, akiről azt írja, hogy Románia diktátorának akarja kiáltatni magát és legmelegebb óhaja az, hogy megalazzza az uralkodót. Bizonyított erre a posta és a vasut élén álló két tábornok elkergetése, akiket kétségtelenül a király állított felelős posztjaikra. Azóta más miniszterelnökök is megfordultak a hatalom élén, akik megérdeklődtek, hogy mennyit ér ez a két katonatiszt és megállapították, hogy nem lehet jobb állítani helyükre. Menesztésükkel tehát Maniu nem akart egyebet mint olyan helyzetbe hozni az uralkodót, amelyben nem szabad hozni az ország alkotmányos fejét.

A Neamul Romanese végül azt írja, hogy Jorga professor véleménye szerint a mai körülmények között nincs más megoldás, mint a liberálisok uralomra jövele. Ilyen hangnemből ír a Curentul is és felveti a liberális kormány lehetőségét az Adeverul is. Duca hóféfé estére összehívta pártjának vezérőlbizottságát. D. R. Joantescu munkaügyi miniszter, akit Párisban lepett meg a kormányválság, táviratilag közölte hogy kedden hazaérkeznek. Hétfőn egyébként megérkeztek Bukarestbe az ellenzéki pártok összes vidéken tartózkodó vezetői is.

Barcelónában kommunista rohamcsapatok több középületet birtokukba vettek

Madrid, január 9. Spanyolországból ismét rendkívüli jelentőségű események hírért hozza a táviró. Alig pár nappal ezelőtt történt, hogy a spanyol szélsőségek, nevezetesen a szindikalisták és kommunisták forradalmi jellegű megmozdulásai vették igénybe a kormány karhatalmi apparátusainak mozgósítását. Ezek a megmozdulások nem jartak döntő eredményekkel a szélsőségek javára s pár napi harc után a kormánycsapatok ismét urai voltak a helyzetnek.

Most újabb megmozdulásokat jelentenek Madridból, melyeknek forradalmi jellege tulhaladja az utóbbi években megszokott ucai harcok és lázadások méreteit. Mint a jelentés híril adja, hétfőn hajnalban Barcelónában szélsőbaldali rohamcsapatok: kommunista és szindikalista osztagok attackot intéztek a rendőrigazgatóság épülete és több középület ellen.

A rohamcsapatoknak néhány középületet sikerült birtokukba venniük, ahol, elbarrikádózták magukat és védelmi állásba helyezkedtek.

Ezzel egyidejűleg más rohamcsapatok a forgalmas közlekedési pontokon emeltek barrikádokat és sikerrel száll-

tak szembe a karhatalommal. A rohamcsapatoknak sikerült a barcelónai pályaudvart is birtokukba keríteniük, ami által a vasúti forgalmat teljesen megbénították. Mindeztideig Barcelona pályaudvaráról nem indultak ki vonatok.

A rohamcsapatok Barcelónában gépkocsikat foglaltak le és a városi forgalmat is teljesen megakadályozták. A forradalmárok által emelt barrikádok mögül állandó lövöldözések hallatszanak. A szélsőséges rohamcsapatok kézi gránátokkal harcolnak. Az eddigi összes csapásoknak mintegy husz halottja van.

Újabb jelentés szerint a rendet még nem sikerült helyreállítani. Kormánykörökben aggodalmaskodnak amiatt, hogy a forradalmároknak sikerülni fog Catalonia összes vasúti vonalain megbénítani a forgalmat s ezáltal megakadályozni a karhatalmat abban, hogy a felkelés levertsére siethessen.

A helyzet egész Catalóniában rendkívül válságos. Attól tartanak, hogy az ország többi részében is hasonló jellegű forradalmi megmozdulások törnek ki.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brzusa) u. 19. sz. Telefon 2-77

Taxa plátite No. 224.

da Baro Telefon: Havonta évre 600 földre: félévre detések KELET zsidóság keink u rás meg

Hábor

Valam öreg foli esztendő és hánya 3431 é legborzal Kideri éyben vo a földtek rom és nem volt

Az en 90 százele Nyole a német mányt, a uj hábor Móta egyetlen világnak

Orosz ratok a harcok, p döröl-esz A sta irányt v do óta.

Az ije változati Es az hiába vá háborút béke.

Uj nu

Ez a rója: a l Vagyli szorokna hogy az kel szem

Oxford legujabb eéja, ho leg az probléma oldja me

Holot nem a n Azt irigyszer társadalmi teljes sil

Igaz, poziciók férfiak semmies ez a ver

Az id dítani, a küliség lényáját a nőket szakába. A nő ság mia ban.

Hiszte lönbözök kat aka mert er öket.

Keny munkan is. Megol sem nur a munk tésével, a nők eg

Mely a család kimondo tak — vi Igazs megszün nők elől kereset tak ez

Nem hát, han számára